

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΔΥΟ ΠΤΩΧΩΝ ΝΕΑΝΙΣΚΩΝ.

Α'.

Η φυλή τῶν πτωχῶν εἶναι ἀναμφισβητήτως ἡ πολυπληθεστέρα ἐν τῇ κόσμῳ τούτῳ, ὅσον δὲ διὰ τὴν ἀρχαιότητά της, ἀναβαίνει μέχρι τῶν πυλῶν τοῦ παραδείσου, κεκλεισμένου βεβαίως. Ἔνεκα τούτου παρηγοροῦμαι ὀλίγον ὡς μέλος καὶ ἐγὼ τῆς μεγάλης ταύτης φυλῆς· ἄλλως, θὰ εἶχον ἀληθῶς ἀφορμὰς νὰ καταρῶμαι τὴν ζωὴν.

Ἢδὴ διανύω τὸ ἕβδομον ἔτος τῆς γραφικῆς μου ὑπηρεσίας, καὶ Κύριος οἶδε πόσον ἔτι θὰ ἐξακολουθήσῃ τοῦτο, ὥστε θέλω ὁμοιάσει καθόλου τὸν ἀσθενῆ τῆς Προβατικῆς Κολυμβήθρας, ὅστις ἐπὶ τριάκοντα ὀκτὼ ἔτη ματαίως ἐπερίμενε τὴν σειράν του.

Ὅποια ἡ πατρὶς μου ; Φεῦ ! ἐλπίδες καὶ ὑποσχέσεις μετὸν σωρὸν, ἀναβολαὶ ἐπὶ ἀναβολῶν, συνεχεῖς καὶ ἐπανειλημμένα ἐξετάσεις καὶ ἀπελπισία εἰς τόσους παλαιούς ὑποψηφίους. Τρέχω κατόπιν τῆς τελευταίας ἐξετάσεώς μου ὡς εἰς ὄδον ἀδιέξοδον. Πολὺ δὲ φοβοῦμαι μήπως ἡ εὐκαιρία αὕτη, ἀντὶ νὰ με συστήσῃ ἀπανταχοῦ, με κάμῃ νὰ χάσω καὶ τ' αὐτὰ καὶ τὸ καλᾶθι. Οὐδένα σχεδὸν ἐλπίδος σπινθηρα βλέπω, καὶ τὸ αἷμά μου ἀρχίζει ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ παγώνῃ ἐν τῇ καρδίᾳ μου ὡς ἡ κατὰ τὸν κατάψυχρον χειμῶνα ἰκμάς τῶν φυλορροούντων δένδρων.

Τί θά γίνω; Εἶμαι εἰκοσιοκταετής καὶ οὐχὶ ἄνευ προτερημάτων, μολοντοῦτο στεροῦμαι καὶ αὐτῆς τῆς δραχμῆς. Πρὸ πολλῶν ἐτῶν οἱ γονεῖς μου ἀναπαύονται ἀπὸ τοὺς κόπους τοῦ βίου τούτου ὑπὸ τὴν χλόην τοῦ κοιμητηρίου. Οὔτε ἀδελφὸν ἔχω, οὔτε ἀδελφὴν. Τὴν εὐτελεῆ μου περιουσίαν κατηνάλωσα. Τὰ χρέη εἶναι ὁ ὀλεθρὸς τοῦ ἀνθρωπίνου βίου! . . . Τί μὲ μένει λοιπόν; Μολταῦτα τὸ θάρρος ἄς μὴ μὲ ἐγκαταλείψῃ. Τὸ ἐνοίκιον ἐπλήρωσα καὶ τὴν τροφὴν μου ὡσαύτως· οὔτε εἰς ὑποδηματοποιόν, οὔτε εἰς ῥάπτῃν χρεωστῶ τι, οὐδ' εἰς τὴν πλύστραν. Καὶ τοῦτο δὲν εἶναι μικρὸν πλεονέκτημα δι' ἕνα ἀπλοῦν γραφέα, καὶ . . . πιστεύω ὅτι πολλὰ ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν δύνανται νὰ καυχῶσιν εἰς τοῦτο.

Β'.

Πρὸ ἐξ ἐβδομάδων ἔγραψα τὰ προηγούμενα· σήμερον δὲ ἀναλαμβάνω τὸν κάλαμον πρὸς ἐξακολούθησιν.

Σήμερον ὄλις σκυθρωπὸς ἐστεκόμην εἰς τὸ παράθυρον· ὁ ἄνεμος τοῦ Νοεμβρίου ἐσύριζεν εἰς τὰς τριόδους, οἱ δὲ ὕελοι τῶν παραθύρων ἔσταζον ἕνεκα τῆς ὑγρασίας, καὶ ἤδη ἤρχιζον νὰ σχηματίζωνται ἐν αὐτοῖς τὰ συνήθη κρυσταλλώδη ποικίλματα· τὸ ὑπερῶν μάλιστα, ὅπου κατώκουν, ἦτο τόπος κατακλιηλότετος; ἵνα ἐπιταχύνη τὴν κρυστάλλωσιν αὐτῶν.

Πλησιάζας ἔπειτα τὸν κλίβανον καὶ ἀναζωπυρήσας τὴν ἐν αὐτῷ πυρὰν ἐξηπλώθην ἐπὶ τοῦ παλαιῦ καὶ σεσαθρωμένου δερματίνου ἀνγκλιντήρος, ὃν ἡ καλὴ γραῖα οἰκοδέσποινά μου εἶχε θέσει εἰς τὸ μικρὸν μου δωμάτιον· τὸ πεπαλαιωμένον δὲ αὐτὸ ἀνγκλιντρον, κατ' ἐμὴν κρίσιν, ἦτο τοῦ μακαρίτου πατρός της τὸ περιπόθητον ἀναπαυτήριον· ἡ δὲ οἰκοδέσποινά μου εἶχε διαίψει ἤδη τὸ ἐξηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας της. Ἀλλ' ἐγερθεὶς ἔκλεισα τὴν θύραν μὲ τὸν σύρτην, διότι πολὺ ἐπεθύμουν νὰ ἦμαι μόνος κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν· καὶ πάλιν ἐξα-

ἤλωθεῖς ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου προσήλωσα ὅλως τὸν στοχασμὸν
 ρου εἰς ἐρεύνας περὶ τῶν διαστημάτων καὶ τοῦ χρόνου. Καθ'
 ἔσον δὲ ἠϋξάνεν ἡ θερμότης τοῦ μικροῦ δωματίου οἱ στοχα-
 σμοί μου ἀνεπετεροῦντο περισσότερο καὶ οὔτε τὸ διάστημα
 οὔτε ὁ χρόνος πλέον ἠδύναντο νὰ περιορίσωσιν αὐτούς. Ἐνῶ
 εἰς τοιαύτην κατάστασιν νοδὸς εὐρισκόμενην, μὲ κατέλαβεν ἡ
 νύξ χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσω, διότι εἶχον τὸν νοῦν μου προση-
 λωμένον εἰς τὴν Καλλιόπην. Ἄς μὴ φανῆ δὲ παράδοξον πῶς
 τοῦτο μοι συνέβη· διότι, ὁ ἐρωτευόμενος δὲν ἔχει ἀνάγκην
 φωτὸς διὰ νὰ κολυμβᾷ εἰς τὴν καθαρὰν τοῦ ἔρωτος λάμψιν,
 οὔτε πολλοῦ πυρὸς χρείαν ἔχει διὰ νὰ φυλάξῃ τὴν καρδίαν
 του θερμὴν.

Ἀλλὰ ποία ἦτο ἡ Καλλιόπη αὐτή;

Ὁ δικαστὴς Ῥοδινὸς ἦτο εὐδαίμων ἄνθρωπος, ὅχι διότι
 ἦτο δικαστὴς, ἦτο καὶ βαθύπλουτος, ἀλλὰ διότι εἶχεν οἰκο-
 γένειαν πολύτιμον συγχειμένην ἀπὸ τὴν ἀξιόλογον σύζυγόν
 του καὶ ἐπιτηδεῖαν οἰκοδόσποιαν, ἀπὸ τρεῖς θυγατέρας ἐξ
 ἧν ἡ μὲν μικρὰ ἦτο μὲν ὠραία ἀλλ' ὅχι τῆς μεσαίας ὠραιο-
 τέρας, ἡ δὲ πρωτότοκος ἦτο ἄγγελος κατὰ σύγκρισιν τῶν δύο
 ἄλλων καὶ αὐτὴ ἐκαλεῖτο Καλλιόπη.

Ἐν ταύτῃ τῇ οἰκίᾳ εἶδον κατὰ πρῶτον καὶ ἐγνώρισα τὴν
 ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ μεγαλειτέραν εὐδαιμονίαν, τουτέστι τὸν
 οἰκιακὸν βίον, ἥσυχον τότε καὶ πλήρη ἀγάπης, τοῦ ὁποίου
 ἑστημέραι ἔχομεν σπάνια παραδείγματα. Εἰς δὲ μόνος δεσμὸς
 συνήλωνε τὰ μέλη τῆς οικογενείας αὐτῆς, ὁ δεσμὸς ἀγνῆς,
 ἀδόλου, καὶ πλήρους ἀφοσιώσεως ἀγάπης. Ἀπὸ τῆς οἰκίας ταύ-
 της καὶ οἱ ἑσπερινοὶ χοροὶ καὶ τὰ θαυμάσια βακχικὰ συμπό-
 σια ἦσαν ἐξωστρακισμένα. Ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ οὔτε μουσικαὶ
 ἀρμονίαι ἐγίνοντο, οὔτε χροτόπαίγνια· καὶ μολαταῦτα αἱ
 εὐραὶ τῆς ἦσαν ἀνοικταί, καὶ ὅστις κατὰ σύστασιν ἐσύχναζεν
 εἰς αὐτὴν πολλὴν εὐχαρίστησιν ἐλάμβανε καὶ τὸ ἐθεώρει εὐτύ-
 χημά του. Εἰς τὴν συναναστροφὴν δὲ αὐτῶν διέλαμπεν ἡ Καλ-

λίπη ὡς εἰς τῶν φεινοτέρων ἀστέρων. Ἡ θεὰ τῆς ἀμύσῃ ἐπλήγωσε τὴν καρδίαν μου. . . Ἄλλ' ὁ πτωχὸς ἐγὼ πῶς ἐδύναμην νὰ ρίψω ἐπ' αὐτῆς τὰ βλέμματά μου, ἀφοῦ τόσοι ἄλλοι εὐγενεῖς συνάδελφοί μου τὴν περιεσίχουν προσφέροντες ὅλοι προθυμότατα εἰς αὐτὴν τὰ σεβάσματα τῶν; τοῦτο ἰδὼν ὁ πτωχὸς ἐγὼ ἠναγκάσθην νὰ ἀποσυρθῶ πολλὰ εὐσχήμως καὶ νὰ στέκωμαι ὅλως προσεκτικὸς βλέπων τὰ γινόμενα ἀσκαρδαμυκτί καὶ ἀκούων μὲ ὄλην τὴν προσοχὴν ἄλλὰ τί εἶχε κατὰ νοῦν αὐτὴ καὶ τί ἠσθάνετο σιωπῶσα τοῦτο βεβαίως ἦτο ἄδηλον ἐν τῇ καρδίᾳ μου.

Εὐγνωμονῶ δὲ πολὺ εἰς τὴν καλοκάγαθίαν τοῦ πατρὸς τῆς διότι ἐγενόμην δεκτὸς εἰς τὴν οἰκίαν αὐτὴν ὅπου μὲ προσεῖλκυεν ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ βλέπω τὴν Καλλιόπην, ὡς ἡ ἄρκτος ἐλκύει τὴν μαγνητικὴν βελώνην.

Κατὰ τὸ τελευταῖον φθινόπωρον ὅτε τὰ μὲν λιβάδια εἶχον θερισθῆ ἄλλὰ τὰ σκιερὰ δάση διετῆρουν ἔτι τὴν μεγαλοπρέπειάν των, προσεκλήθην ἀπὸ τὸν Κ. Ροδιόν, εἰς οὗ τὴν οἰκίαν μετὰ πλείστης συγκινήσεως ἐπορεύθην ἐνδυθεὶς τὸ ὡς ἐκ τῆς πολυκαιρίας ἐφαρμένον πλέον ἔνδυμά μου καὶ τοῦ παλαιοῦ συρμοῦ. Ὁ δὲ Κ. Ροδιόν, μὲ ὑπεδέχθη φιλοφρόνως, καὶ ὁ μεταξὺ ἡμῶν διάλογος ἦτο τὸσον φιλικὸς, ὥστε ἡ καρδία μου ἐζωογονήθη, ὡς τὸ ἄνθος ζωογονεῖται ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων. Ἡ ὁμιλία του περιστρέφετο εἰς ἐλπίδας μελλούσης ἐπιτυχίας ἀπαγγέλματός τινος, δίδων μοι νὰ ἐνοήσω ὅτι δὲν θέλει βραδύνει νὰ ἔλθῃ. Πρὸ πολλοῦ δὲν εἶχον αἰσθανθῆ τὴν χαρὰν, ἣν ἡ ὁμιλία αὕτη διήγειρεν ἐν ἐμοί, πλησιαζούσης με οὕτως εἰπεῖν τοιαύτης ἐλπίδος. Ἔτυχε δὲ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην νὰ ἦναι καὶ ἡ Καλλιόπη ὑπὲρ τὸ δέον φιλοφρονητικῆ· τοῦτο δὲ μὲ ἔτερπεν ὄχι ὀλίγον, καθόσον μάλιστα ἡ θελκτικὴ αὐτὴ νεάνις ἐδίδεν ἰδιάζουσαν προσοχὴν εἰς ἐμέ, ὡς καὶ ὁ πατὴρ τῆς.

Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἦσαν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ

Κ. Ῥοδινοῦ καὶ πολλοὶ ἄλλοι νέοι, ἀπεφασίσθη νὰ κάμωσιν ἓνα περίπατον εἰς τὸ δάσος. Συζητήσεως γενομένης μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν ἐκρίθη εὐλογος ἡ κατασκευὴ ἀναγκαίας σκηνῆς καὶ ἡ προμήθεια μουσικῶν ὀργάνων. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπητοῦντο ἔξοδα. Ἀλλ' ἐγὼ εἰς τοιαύτην πενίαν εὐρισκόμενος τί ἔπρεπε νὰ κάμω; Ἡ ἀγαθὴ Καλλιόπη μὲ τὸ σύνθηες αὐτῇ ἀγγελικὸν μεδίαμα μὲ λέγει:

— Ἵμεῖς δὲν θὰ λάβητε μέρος εἰς τὸν περίπατον; Σᾶς ὑπόσχομαι ὅτι θέλετε πάρα πολὺ εὐχαριστηθῆ.

— Μάλιστα, τῇ ἀπεκρίθην· ἀλλ' αἱ παρειαί μου ἔγειναν ἐρυθραὶ ὡς τὸ πῦρ.

Αἰτία δὲ τῆς ἐρυθρότητός μου ἦτο καὶ ἡ πρὸς ἐμὲ ἐρώτησις τῆς Καλλιόπης καὶ ἡ συνείδησις τῆς μεγάλης μου ἐνδείας. Ἀλλ' ὄφειλον νὰ ὑπομείνω μᾶλλον τὴν πείναν μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ περιπάτου παρὰ νὰ λείψω ἀπὸ αὐτόν. Εὐτυχῶς ὅμως ὅσον οὕτω τὰ πράγματα ἀπέβησαν κατ' εὐχὴν.

Ὁ δικηγόρος Κ. Ἰούλιος, ἄνθρωπος καὶ τοι μικρόνους, παραδόξως ὅμως λίαν ἐπιζήτητος, ὡς εὐκόλως ἀναδεχόμενος ὅλας τὰς σαθεὰς ὑποθέσεις, μοὶ ἔδιδε πολλὴν ἐργασίαν πληρόνων με ἀρκετὰ καλά. Κατ' ἐκείνην μάλιστα τὴν ἡμέραν μοὶ ἔφερον ὄχι ὀλίγας δικογραφίας. Νύκτα καὶ ἡμέραν παρεδόθην εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ ἐκίρδισα περισσύτερα ἀφ' ὅσα μ' ἐχρειάζοντο. Ἡ κατὰ τὸ δάσος διασκέδασις ἔλαβε χώραν μετὰ τρεῖς ἐβδομάδας. Ἡ συνοδεία διηρέθη κατὰ ζεύγη. Ἀγνοῶ δὲ πῶς συνέβη νὰ στραφῇ πρὸς ἐμὲ ἡ Καλλιόπη ζητοῦσα νὰ μὲ εἴπη τι, ἐγὼ δὲ . . . ἐτόλμησα νὰ προσφέρω τὸν βραχιονά μου πρὸς αὐτήν, ἥτις μετὰ πολλῆς χάριτος τὸν ἐδέχθη. Πόσον κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐπαλλεν ἡ καρδιά μου!

Ἵμεῖς εἴμεθα τὸ τελευταῖον ζεῦγος τῆς μακρᾶς γραμμῆς, ἣν ἐσχηματίζομεν ἀναβαίνοντες ἀπότομόν τινα ὁδὸν ἀγουςαν πρὸς τὰς σκιεράς καὶ εὐόσμους δενδροστοιχίας τοῦ Χοχβάλδ.

— Πολὺ ὠχρὸς εἶσθε, κύριε γραμματεῦ, μὲ εἶπεν ἡ Καλ

λιότη μετὰ φυσικῆς τινος οικειότητος. Μήπως ἐπάσχετε; διότι πρὸ πολλῶν ἡμερῶν δὲν σᾶς εἶδον εἰς τὴν οἰκίαν μας.

Ἡ ἐρώτησις αὕτη μὲ ἔκαμε μεγάλην ἐντύπωσιν, διότι ἔβλεπον ὅτι ἡ Καλλιόπη ἐνδιαφέρεται δι' ἐμέ· ἄλλως πῶς ἦθελε παρατηρήσει τὴν ὠχρότητα τοῦ προσώπου μου; Ταῦτα διαλογιζόμενος εὐρισκόμεν εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς εὐδαιμονίας μου, ἥτις βεβαίως ἦτο ἀπερίγραπτος.

Τί πρὸς αὐτὴν ἀπάντησα δὲν ἐνθυμοῦμαι· νομίζω ὅμως ὅτι ἀπέδωκα τὴν ὠχρότητα τοῦ προσώπου μου εἰς τὴν πολλὴν ἐργασίαν καὶ ἄλλα ταιαῦτα.

Ὁ τρυφερὰ καὶ καλὴ καρδιά! ἀν' εἴξουρες πόσον ἐκοπίασα ἵνα δυνηθῶ νὰ διέλθω πλησίον σου τὴν ἡμέραν ταύτην!

— Πρέπει νὰ προσφυλάττητε περισσότερον τὴν ὑγείαν σας, μὲ εἶπεν. Ἐλπίζω ὅτι ἡ ἡμέρα αὕτη θὰ σᾶς προξενήσῃ ὠφέλειαν.

— Ἀπολαμβάνω ἤδη ταύτης, ὑπέλαβον· ὁ δὲ λόγος μου οὗτος ἐξῆλθεν ἐκ τῶν ἐνδομύχων τῆς καρδίας μου.

Ἡ Καλλιόπη ἠρρυθρίατεν ἀκούσασα τὸν λόγον αὐτὸν τοσοῦτον ἐλευθέρως ἀπὸ τοῦ στόματός μου ἐκφερόμεντα, ὥστε ἔκτοτε ἔπαυσε καὶ ἡ θείλια μου. Τὰ μετὰ ταῦτα πῶς συνέβησαν δὲν ἐνθυμοῦμαι· τοῦτο μόνον μοῦ μένει εἰς τὴν μνήμην, ὅτι ἐδήλωσα εἰς αὐτὴν τὸν ἔρωτά μου, εἰς ὃ ἀπαντῶσά μοι ἡ ἰδία ὑπέδειξεν εὐπροσηγόρως ὅτι μοι ἤρχετο πᾶσαν εὐτυχίαν. Οὕτω πως συνεδέθη ἡ μεταξὺ μας φιλία. Κατὰ πρῶτον δὲ ἤδη ἐν τῇ πενίᾳ μου εἶδον τὸν οὐρανὸν φαειρὸν καὶ ὑποδεικνύοντά μοι τρόπον τινὰ τὴν εἰρήνην, τὴν εὐτυχίαν καὶ τὸν ἔρωτα· ὅθεν ἤμην ὁ εὐτυχέστερος τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλ' ἐτηρήσαμεν τὴν μεταξὺ ἡμῶν φιλίαν μυστικὴν μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἔγραψα τὰς σελίδας ταύτας, καὶ τοῦτο ὁποίας τέρψεως πηγὴ ἦτο εἰς ἀμφοτέρους!

Ὅτε ἐπὶ τέλους ἤντησα τὸν λύχον μου καὶ ἐπλήρωσα τὴν ἑσπανάκιον καπνοσύριγγά μου ἐκ τοῦ ἐκλεκτοῦ ἐκείνου καπνοῦ,

Ὦν ἐσυνειθίζον ἐν τῇ πενίᾳ μου νὰ καπνίζω, ἤκουσα κρότην κατὰ τὴν θύραν.

Μὲ τὴν ιδέα ὅτι εἶναι ὁ δικηγόρος Ἰούλιος ἐσηκώθην καὶ ἤνοιξα· καὶ πραγματικῶς ἦτο αὐτὸς ὁ ἴδιος.

— Φοῦ! τί καιρὸς! ἀνέκραξεν ἐκβάλλων τὸν γουνωμένον μανδύαν του· σὺ κρυόνεις! Πλησίασε λοιπὸν εἰς τὴν θερμάστραν διὰ νὰ ζεσταθῆς, διότι ἔχω πολλὰ πράγματα νὰ σοῦ ἀνακοινώσω.

Μετὰ ταῦτα ἐξηπλώθη ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου μου· ἐγὼ δὲ συνδυλίσας τὸ πῦρ ἐκάθησα ἀπέναντι αὐτοῦ, ὦν περιέργως νὰ μάθω τὸ αἴτιον τῆς ἐπισκέψεώς του.

— Ἄκουσόν με, ἀγαπητέ μου γραμματεῦ· λυπηρόν τι συμβεβηκὸς ἐναντιοῦται εἰς τοὺς σκοπούς μου· ὁ θάνατος δηλαδὴ θείου τινὸς τῆς συζύγου μου, ὅστις μὲ ἀφῆκε κληρονόμον οὐ μικρᾶς περιουσίας, καὶ τοῦτο μὲ ἀναγκάζει νὰ ἀναχωρήσω ἀμέσως. Καὶ ἂν ὑποθέσῃς ὅτι τὰ πράγματα εὐδοθῶσι, δὲν θὰ ἐπιστρέψω εἰμὴ μετὰ τινος ἐβδομάδας. Ἐν τούτοις μοὶ ἐνεπιστεύθησαν σημαντικὴν τινα δίκην, ἧς τὸ ἀντικείμενον ἐν ὀλίγοις ἔρχομαι νὰ σοὶ ἐκθέσω.

Πλούσιός τις κατεργάτης ἀναισχύντως καταδολιεύει τρία ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν του ὄρφανὰ τέκνα. Ἡ διαγωγή του ἔγεινεν ἤδη γνωστὴ εἰς πάντας, καὶ ὄλοι οἱ ἄνθρωποι καταβοῶσιν ἐναντίον του. Ὁ δὲ ἀντικηδεμών, κατοικῶν εἰς μεμακρυσμένην πόλιν, ἅμα μαθὼν τὰ γινόμενα, ἀμέσως φθάνει. Ἐξετάσας δὲ περὶ αὐτῶν ἀνακαλύπτει ὅτι ὁ δόλος εἶναι πραγματικὸς, καὶ κατὰ συνέπειαν ἀπεφάσισε νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν κατ' αὐτοῦ.

Ἡ δίκη θέλει γίνεαι μετὰ ὀκτῶ ἡμέρας, ἀλλ' ἐγὼ βιάζομαι ν' ἀναχωρήσω ἀμέσως, διότι δὲν θέλω νὰ ὑποφέρω ἀνεπανορθώτους ζημίας. Διὰ τοῦτο ὠμίλησα εἰς τὸν πρόεδρον, καὶ τὰ πάντα συνεβιάσθησαν. Ἀπόκειται ἤδη εἰς σὲ νὰ ὑπερασπείσῃς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Αὔριον δὲ τὸ πρῶτ' ἠέλω σοῦ εἰλεῖν τὴν δικογραφίαν. Τὰ πάντα εἶναι καθαρὰ ὡς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

ρας· ἅπαντες ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τῶν ὄρφανῶν. Ἰπὸ τοιαύτας συμπαθείας ἢ υπεράσπισις τῆς ὑποθέσεως ταύτης εἶναι ἔργον ἀξιοπρεπέστατον. Ἄλλως, θέλεις ἔχει ὑπὲρ σοῦ καὶ τὸ δίκαιον. Πρὸς τούτοις δὲ καὶ ὁ δικαστὴς Ῥοδινὸς μὲ ἀμίλησεν ὑπὲρ σοῦ. Δέχεσαι λοιπόν; Πλείστοι θὰ ἐπεθύμουν βεβαίως νὰ ἀρχίσωσι τὸ στάδιόν των ἀπὸ παρομοίαν ὑπόθεσιν.

Ἰδὼν δὲ ὅτι ἀμέσως ἐδέχθη τὴν πρότασίν του, ὅλως ἐσκήρτησεν ὑπὸ τῆς χαρᾶς καὶ μοῦ λέγει·

— Εὖγε! εὖγε! ἀλλὰ πιστεύω, φίλε μου, ὅτι τώρα πρέπει νὰ ἐξηγηθῶμεν καὶ περὶ ἄλλου τινός· βεβαίως θὰ ἔχῃς ἀνάγκην ἀπὸ χρήματα. Ὁ ἀντικηδεμὼν μοι ἔδωκε τεσσαράκοντα τάλληρα, τὰ ὅποια παρακαλῶ νὰ λάβῃς. Βεβαίως εἶναι χρυσοῦς ἰχθὺς διὰ τὰ δίκτυά σας. Θάρρει! Αὐριον τὸ πρωτὶ θὰ ἔχῃς τὴν δικογραφίαν. Καληνύκτα. Λαβὼν δὲ τὸν μανδύαν του καὶ τὸν πῖλόν του μοῦ ἔσφιξε τὴν χεῖρα καὶ κατέβη δρομαίως τὴν κλίμακα.

Ἐγὼ δὲ ἔμεινα ἀκίνητος· ἐπὶ μικρὸν εὐχαριστῶν τὸν Θεόν, διότι ἐν καιρῷ τῶ δέοντι μοὶ ἐξαπέστειλε τοιαύτην βοήθειαν. Μετὰ ταῦτα ἐπλαγίασα καὶ ἐκοιμήθην ἡδιστα, ὡς ἀπαλλαγείς τῆς δεινῆς θέσεως, εἰς ἣν εὐρισκόμην ἐπὶ πολὺν χρόνον. Τεσσαράκοντα τάλληρα! Οὐδέποτε ἤμην τοσοῦτον πλούσιος.

Ἀπὸ πρωΐας λαβὼν τὴν δικογραφίαν εἶδον ὅτι ὁ Ἰούλιος δὲν μὲ ἠπάτα. Ὁ δόλος ἦτο καταφανής, καὶ ἡ διαγωγὴ τοῦ κηδεμῶνος αὐτοῦ προσεκάλει τὴν ἐκδίκησιν· ὄρφανὸς καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἔμελλον ν' ἀναδεχθῶ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν ἀπογυμνωθέντων ὄρφανῶν. Ἀνέλαβον δὲ νέαν ζώην, καθάτι μὲ ἐσύστησεν ὁ Ῥοδινὸς αὐτός! Καὶ ἔσως ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἦτο τὸ πραγμαῖον ἀγαθοῦ μέλλοντος. Ἠσχολήθην δὲ νύκτα καὶ ἡμέραν ἐπιμελῶς ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, καὶ κατώρθωσα τέλος νὰ συνάψω τὴν ἀγορευσίν μου, ἣν πολλάκις ἐμελέτησα, ἵνα ἐντυπώσω αὐτὴν εἰς τὴν μνήμην μου. Κατελήφθη δὲ ἔλος, οὕτως εἶπεῖν, ἀπὸ τὸ δίκαιον τῆς ὁποίας ἀνεδέχθη ὑπερασπίσειμας.

Παντοῦ ὠμίλου περι τῆς ὑποθέσεώς μου. Οἱ συνάδελφοί μου με ἐφθόνουν· ἄλλοι μοι ἐπῆύχοντο καλὴν ἐπιτυχίαν. Ἡ δὲ γενικὴ συμπάθεια μοι ὑπέσχετο λαμπρὰν συνεδρίασιν.

Ἐφθασεν ἡ δικάσιμος ἡμέρα. Εἰσερχόμενος δὲ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ δικαστηρίου ἠσθάνθην τὸ αἶμά μου ἀναρρέον πρὸς τὴν καρδίαν μου. Τὸ στήθος μου ἐπιέζετο, διότι λαμπρὸν ἀκροατήριον ἐπλήρου τὰς ἔδρας. Ὅλων δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν προσηλωμένοι ἐπὶ τῶν θελκτικῶν ὄρφανῶν, τοῦ ἀντικηδεμένος καὶ ἐμοῦ. Ὁ κατηγορούμενος ἔρριπτε καθ' ἡμῶν ὄργιλα βλέμματα· εἶχε δὲ ἐκλέξει τὸν δεινότερον δικηγόρον.

Ὁ Κ. Ῥοδινὸς με ἐνεψύχωσε διὰ μειδιάματος. Γενομένης ἐνάρξεως τῆς συζητήσεως τὴν πρὸ ὀλίγου δειλίαν μου διεδέχθη θάρρος· διότι πεπορθῶς ἐνδομύχως περὶ τοῦ δικαίου τῆς ὑπερασπίσεως, ἤρχισα νὰ παριστάνω τὴν πεπορθοσύνην μου ταύτην με λόγους ἐξερχομένους ἐκ τῶν χειλέων μου με πολλὴν εὐγλωττίαν. Ὡς ἐκ τῆς ἄκρας δὲ σιωπῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἠδύνατά τις νὰ ἀκούῃ τοὺς παλμούς τοῦ κατηγορουμένου, ὅστις ἔκυπτε τὴν κεφαλὴν, βλέπων ὅτι οἱ λόγοι μου κατέστησαν τὸ ἔγκλημά του πιθανώτερον.

Τὸ δικαστήριον ἔδωκεν εἰς ἐμὲ τὴν μεγαλειτέραν προσοχὴν. Εἰς δὲ τὸ πρόσωπον τοῦ Ῥοδινῶ ὑπεφαίνετο ἐσωτερικὴ τῆς χαρᾶς.

Ὅλαι αἱ προτάσεις τοῦ ἀντιδίκου ἀντεπολεμήθησαν παρ' ἐμοῦ, καὶ ἐπὶ τέλους ἔμεινα νικητής. Τὸ δικαστήριον ὑπεχώρησεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν διασκέψεων. Ὁ δὲ ἐνάγων μοῦ ἐσοφίξε τὴν χεῖρα πολὺ ζωηρῶς.

Ὅτε δὲ ἐτόλμησα νὰ ἴδω μετὰ θάρρους τὰ περι ἐμὲ ἀνεκάλυφα τὴν Καλλιόπην, ἐφ' ἧς ὁ ἥλιος ἔπεμπε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν χρυσὴν ἀκτῖνα ἀντανακλωμένην ἐπὶ τῶν τρυφερῶν δακρύων χαρᾶς, ἅπερ ἔχυσεν ἀκούσασά με ἀγορεύοντα. Ἐπανελθόντων τῶν δικαστῶν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἀνεγνώσθη ἡ ἀπόφασις, διὰ τῆς ὁποίας ἀπεδίδετο δικαιοσύνη εἰς τοὺς πε-

λάτα; μου, και οὕτω διελύθη ἡ συνεδρίασις, και τὸ κοινὸν ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὸ ἀκροατήριον· ἔμειναν δὲ οἱ δικασταὶ ἔτι ἐν αὐτῷ. Ὁ πρόεδρος ἀπευθύνων τὸν λόγον πρὸς ἐμὲ εἶπεν.

— Εἶδον ἀπὸ πολλῶν ὀφθαλμοῦς χυνόμενα δάκρυα συμπαθείας· ἡ ἀγόρευσίς σας συνεκίνησε τὰς καρδίας τῶν ἀκροατῶν. Τὸ στάδιόν σας προώρισται ἤδη και δύνασθε νὰ χρονολογήτε ἀπὸ σήμερον τὸ ἀγαθὸν μέλλον, δι' ὃ σᾶς ἐπεύχομαι μὲ πᾶσαν εὐλικρίνειαν.

Ὁ Ῥοδιὸς παριστάμενος μοῦ ἔσφιξε τὴν χεῖρα χωρὶς νὰ μὲ ὀμιλήσῃ· ἀλλ' ἡ σιωπὴ του ἦτο πλήρης εὐγλωττίας.

Ἐπέστρεψα μετὰ ταῦτα ὄλος συγκεκινημένος εἰς τὴν κατοικίαν μου.

— Ἐ. Ἐ! Κύριε Γραμματεῦ! οὔτε ἀκούεις πλέον οὔτε βλέπεις ἔμπροσθέν σου, ἐφώνηξεν ἡ καλὴ γραῖα οἰκοδέσποινά μου τὴν ὁποίαν τρέχων ὀλίγον ἔλειψε νὰ κρημνίσω. Ἡμῶν και ἐγὼ εἰς τὸ δικαστήριον διότι ἐπεθύμουν νὰ σὲ ἀκούσω ἀγορεύοντα· πόσον καλὰ ὀμιλήσας, μὰ τὴν πίστιν μου! Πλησίον μου ἴσταντο αἱ νόστιμαι θυγατέρες τοῦ δικαστοῦ Ῥοδινοῦ, αἱ ὁποῖαι ἔκλαιον αἱ δυστυχεῖς. Μάλιστα ἡ μία ἐξ αὐτῶν ἦτο κάτωχρος εἰς τὴν ἀρχὴν και φαίνεται ὅτι πολὺν φόβον εἶχε δι' ὑμᾶς. Ἀλλ' ὅτε πλέον ὑμεῖς ἤρχισατε νὰ ἀγορεύητε μὲ τόσον οὔτρον και εὐγλωττίαν, ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας ὡς ἂν ἤθελεν ἐν σιωπῇ νὰ δεσθῇ και τὸ πρόσωπόν της ἤστραπτεν ὡς τὸν ἥλιον. Ὁ θεὸς νὰ σὲ εὐλογήσῃ, κύριέ μου! ὀμιλήσατε τόσον εὐγλωττίως ὑπὲρ τῶν πτωχῶν ὀφρανωῶν, ὥστε πλέον δὲν μένει ἀμφιβολία ὅτι ἀφοῦ λάβετε τὸ δίπλωμα τοῦ δικηγόρου, δὲν θὰ σᾶς λείψωσιν αἱ ὑποθέσεις.

Ἡ καλὴ γραῖα ἐξέφραζεν εὐλικρινῶς τὴν περὶ ἐμοῦ ἰδέαν της χωρὶς νὰ βάλῃ κατὰ νοῦν κολακείαν· τινὰ και χωρὶς νὰ στοχασθῇ περιπλέον ὁποίαν ἀξίαν ἐγὼ ἔδιδον εἰς τὴν κρίσιν της.

Κατὰ τὴν εὐτυχῆ ἐκείνην ἐσπέραν πολλὴν ἀνάγκην εἶχον μοναξιάς· ὅθεν παρεκάλεσα τὴν γραῖαν νὰ μὴ δεσθῇ οὐδένα.

διότι ὡς ἔμαθον ἀκολούθως, πολλοὶ ἤλθον διὰ νὰ μὲ συγχάρωσι· τοσοῦτον δὲ ἦτο κατάλορος ἡ καρδιά μου ἀπὸ τὴν χαρὰν καὶ εὐτυχίαν ὥστε οὐδεμία ἐκχυσις αὐτῆς ἔλαβε χώραν.

Οἱ πελάται μου ἐφάνησαν πρὸς ἐμὲ μεγαλόδωροι, . . . Οὐδέποτε ἔλαθον εἰς χεῖρας μου τοσαῦτα χρήματα.

Μέγιστε θεέ! ὁ πτωχὸς πόσον εἶναι εὐτυχὴς ἔχων μικρὸν ἀργύριον. Τὴν ποσότητα δὲ, ἣν ἔλαθον, δικαίως ἐτέρδισα, καὶ τοῦτο ἐδιπλασίαζε τὴν ἀξίαν τῆς.

Ἐάν δὲ πρότερον ὁ δικαστὴς Ῥοδινὸς μοὶ ἐδείκνυε φιλίαν, εἰς τὸ ἐξῆς ἐγίνετο δῆλος περιττότερον ὅτι ὑπὲρ ἐμοῦ τὰ μάλα ἐνδιεφέρετο· διότι μοὶ ἐπρομήθευσεν ὄχι ὀλίγας ἐργασίας καὶ ἤδη εἶχον ἀνά χεῖρας πλείστας ὄσας δίκας, ὥστε ἡ θέσις μου πλέον ἤλλαξεν. Ἦδη ἐκέρδαινον χρήματα καὶ ἠδυνάμην νὰ ἐνδύωμαι ἀξιοπρεπῶς χωρὶς ποσῶς νὰ κυριευθῶ ἀπὸ τὴν συνήθη μανίαν τοῦ γεωτερισμοῦ. Δὲν ἀπεχωρίσθην ἄνευ λύπης ἀπὸ τὸ παλαιὸν μου φόρμα, τὸ δέκατον ἔτος φέρον τῆς ἡλικίας του καὶ τὸ ὁποῖον ἦτο ὁ σύντροφος τῶν πρώτων φροντίδων τῆς ζωῆς καὶ ὁ μάρτυς τῆς πρώτης μου ἐρωτικῆς εὐφροσύνης.

Ἐν τούτοις σπανίως ἐσύχναζον εἰς τοῦ κυρίου Ῥοδινού, ἀλλ' αὐτὸς ἐνόησε ἔστειλε καὶ μὲ ἐζήτηε διὰ νὰ συμπεριδιαβῶσμεν. Ὅτε ἐλάβανον τὴν εὐκαιρίαν νὰ τῷ διηγῶμαι μὲ ὄλην τὴν ἐγκάρδιον εἰλικρίνειαν τὰ περὶ τοῦ βίου μου ἐν γένει καὶ τὴν πάλην μου κατὰ τῆς δυστυχίας, αὐτὸς ὁ καλοκἀγαθος φίλος ἀείποτε προτεμειδία ἀκούων τὴν ἱστορίαν μου, καὶ μίαν τῶν ἡμερῶν ἀποχωρίζομενος μὲ εἶπε.

— Ταῦτα πάντα παρῆλθον, δόξα τῷ Θεῷ! Ἐξωμολογήθης τὸν βίον σου πρὸς ἐμέ· δίκαιον λοιπὸν εἶναι νὰ μὴ κρύψω καὶ ἐγὼ τὸν ἰδικόν μου ἀπὸ σέ· θὰ ἔλθῃ δὲ ἡ ὥρα, καθ' ἣν θέλεις ἀκούσει τὰ κατ' ἐμέ.

Τοῦ χειμῶνος ἤδη προχωρήσαντος αἱ νύκτες ἐμεγαλύνθησαν· ἐσπέραν δὲ τινα προσεκλήθην εἰς τοῦ Κ. Ῥοδινού.

Πρὸ πολλοῦ δὲν εἶχον ἰδεῖ τὴν Καλλιόπην, ἥτις ἔλειπεν ἐβδομάδας τινὰς διατρίβουσα εἰς οἰκίας συγγενῶν καὶ φίλων. Ἡ καρδιά μου ἔπαλλεν ἐκ τῆς ἐνθέρμου ἐπιθυμίας μου, διότι ἐσπρίμενον νὰ ἴδω λαμπρὰν συναναστροφὴν, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας δὲν εὔρον ἄλλους παρὰ τὴν οἰκογενεῖάν του καὶ δύο ξένους, ἐξ ὧν ὁ εἰς ἦτο κληρικὸς, ἀπλοῦς, τὸ ἦθος καὶ σεβάσμιος, ὁ δὲ ἕτερος ἰδιώτης, εἰς οὗ τὸ πρόσωπον ἐφαίνετο ἐξωγραφισμένη ἡ ἀγαθότης, ἡ εἰλικρίνεια καὶ ἡ τιμιότης.

Ὁ Ῥοδινὸς μετεχειρίζετο αὐτοὺς μετ' ἀδελφικῆς ἀγάπης ἥτις πολλὴν μοι ἐπροξένει εὐχαρίστησιν, διότι τὸν ἤκουον ὁμιλοῦντα πρὸς αὐτοὺς ὡς πρὸς οἰκειόν του. Ἀλλὰ παράδοξαν μοι ἐφάνη πῶς δὲν με ἐγνωστοποίησε τὰ ὀνόματά των, κάμνων τὴν συνήθη σύστασιν, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου ἐγὼ ἐσυστήθην παρὰ τῆς οἰκογενείας εἰς αὐτούς. Παρατήρησα δὲ ὅτι ἅπαντα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας ταύτης προσέφερον αὐτοῖς εἰλικρινῆς σέβας, καὶ οὐδέποτε εἶδον τὸν Ῥοδινὸν τοσοῦτον εὐχαριστημένον καὶ εὐτυχῆ, ὅσον κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκεῖνην. Ἀλλ' ἐν τούτοις με τὴν ἐκδηλώσιν ταύτην τῆς ἐσωτερικῆς διαθέσεως ἐφαίνετο ἀναμεμιγμένη καὶ τις μελαγχολία, ἣν οὐδέποτε ἄλλοτε εἶδον εἰς αὐτὴν. Οἱ ἀκτινοβολοῦντες ὅμως ὀφθαλμοὶ τῆς Καλλιόπης ἐξήγουν τὰ πράγματα σαφέστερον ἢ οἱ λόγοι, καὶ τὴν ἄλαλον ταύτην διάλεκτόν ἠνόουν πολὺ περισσότερον. Συνελθόντων περὶ ὅλων τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ τῆς θερμότητος ἀναδιούσης εὐώδη ἀτμόν, ὁ δικαστὴς ἀποταθεὶς πρὸς ἐμὲ εἶπε·

— Σήμερον συμπληρῶ τὸ ἐξηκοστὸν τῆς ἡλικίας μου ἔτος· ταύτην λοιπὸν τὴν ἐσπέραν ἠθέλησα νὰ διέλθω μετὰ τῶν προσφιλεστέρων μοι προσώπων. Πιστεύω ὅτι θέλετε νὰ πληροφορηθῆτε περὶ τῶν κυρίων τούτων· οὗτοι εἶναι δύο στενοὶ μου φίλοι.

Ἐγὼ δὲ ἀπαντῶν αὐτῷ ἐξέφρασα τὰς ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας του εὐχάς μου.

— Πολὺ καλὰ εἰξεύρω, μὲ εἶπε θλίβων τὴν χεῖρά μου, ὅτι οἱ λόγοι σου εἶναι εἰλικρινεῖς.

— Πάτερ Νικηφόρε, προσέθηκεν ἀποταθεὶς πρὸς τὸν κληρικόν, εἶσθε ἐπιτηδεϊότατος εἰς τὸ ἀναγινώσκειν· κάμετέ μου λοιπὸν τὴν χάριν ν' ἀναγνώσῃτε μεγαλοφώνως τὰς ὀλίγας ταύτας σελίδας. Ἐγχειρίσας δὲ εἰς αὐτὸν ἓν μικρὸν χειρόγραφον, ἐστράφη ἔπειτα πρὸς ἐμὲ καὶ μὲ εἶπεν·

— Ἐλπίζω ὅτι τὸ ἐμπεριεχόμενον δὲν θέλει σὰς δυσαρεστήσει. Ὁ ἱερεὺς ἤρχισε νὰ ἀνγινώσκῃ μὲ βροντώδη φωνὴν τὰ ἐπόμενα.

Γ.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐφόρουν πράσινον ἱμάτιον, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν ἤρχισε νὰ τρίβηται καὶ νὰ φαίνωνται αἱ ραφαὶ του, τὸ δὲ χειρότερον καὶ νὰ σχίζηται πανταχόθεν. Ἀναμφιβόλως τὸ πενιχρὸν αὐτὸ ἔνδυμα ἦτο ἐπὶ πολλὰ ἔτη χρήσιμον καὶ πιστόν. Τὸ εἶχε δὲ οἰκονομήσει ὁ πατήρ μου ἀπὸ τὰ λείψανα τοῦ παρ' αὐτοῦ ἀγορασθέντος ὑφάσματος πρὸς κατασκευὴν ἐπικαλύμματος τοῦ σφαιριστηρίου του. Ἀφοῦ δὲ τὸ μετεχειρίσθη ἐπὶ τινὰ ἔτη, τὸ ἔδωσε εἰς τὸν ράπτῃν ἵνα μετασχηματίσῃ αὐτὸ κατὰ τὸ ἀνάστημά μου. Εἶναι δὲ ἕκτοτε ἀρκετὰ ἔτη, διότι παρατηρῶ ὅτι αἱ χειρῖδες μου ἔμειναν πολλὰ βραχεῖαι. Δὲν παραξενεύομαι δὲ ἂν ἀπὸ τοὺς τετριμμένους ἀγκωνάς μου φαίνεται τὸ ὑποκάμισον, τὸ ὁποῖον ἐφθείρετο πρὸ πολλοῦ ὑπὸ τὴν σκιάν, καὶ φυσικὰ ἐπεθύμει καὶ αὐτὸ νὰ ἴδῃ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

Εἶναι λυπηρότατον εἰς τινὰ νὰ ἀστείζηται μὲ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ δυστυχίαν. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἄλλο ἔνδυμα δὲν εἶχον νὰ φορέσω, ὅπως ὑπάγω εἰς τὴν πόλιν νὰ παραδώσω τὰ μαθήματά μου. Ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐφόρου μάλλινόν τι ἔνδυμα, ὅπερ εἶχε πλέξει ἡ μήτηρ μου. Ἄχ! καλή μου μῆτερ, σὺ μὲν ἀνατ

παύσαι πρὸ πολλοῦ ἐν εἰρήνῃ εἰς τοὺς κόλπους Ἀβραάμ, ἐγὼ δὲ ὁ δύστηνος υἱὸς σου προσπαθῶ νὰ εὔρω μόνος πόρον τινα ζωῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

Ἡ διανομὴ τῶν τοῦ βίου τούτου ἀγαθῶν ὁπόσον παραδόξως καὶ δυσαναλόγως γίνεται! Ἀντικρὺ τῆς οἰκίας μου ἔχω προφανῆ παράδειγμα τὸν πλούσιον αὐτὸν ἀλλὰ φιλάργυρον γέροντα, ὅστις περυσίαν ἔχει ὥστε οὐδ' αὐτὸς ὁ ἴδιος γνωρίζει, διάγει ἐν ἀφθονίᾳ, καὶ ἂν πτωχὸς τις κτυπήσῃ τὴν θύραν του διώκεται κακῶς ἔχων. Ἄν δὲ ἡ ἀγαθὴ καὶ ἀξίεραστος ἀνεψιά του δὲν ἐδίδε κρυφίως ἐλεημοσύνας, οὐδαίς πένης ἤθελε λάθει ἀπὸ τὸν οἶκον αὐτοῦ οὐδ' ὀβολόν. Καὶ αὐτῇ ἡ ἰδία πιστεύω δὲν χαίρει ἡμέρας λαμπράς, διότι μοι φαίνεται ὅτι τρώγει ἄρτον διδόμενον αὐτῇ οὐχὶ μὲ εὐχαρίστησιν· ὁ ἄρτος αὐτὸς βεβαίως εἶναι πικρὸς. Δυστυχῆς νεάνης! ὁ ἐμὸς ἄρτος ἴσως εἶναι γλυκύτερος. Ὅταν κάθηναι νὰ γράψω ἔγγραφα τοῦ συμβολαιογράφου, ἢ νὰ ἀντιγράψω μουσικὴν τοῦ γηραιοῦ μουσικοδιδασκάλου καὶ ὄργανοκροῦστου τῆς ἐνορίας, ῥοκανίζων ὀλονὲν τὴν κόραν τοῦ ἄρτου μου βίπτω καὶ ἐν βλέμμα ἐπ' αὐτῆς, ὅπερ μὲ παρηγορεῖ· ἀλλ' αὐτὸ τὸ βλέμμα διαρκεῖ πολλάκις πλείοτερον τοῦ δέοντος, καὶ ἔνεκα τούτου τὴν ἔπαθα ἐσχάτως, διότι μὲ ἐπέπληξαν εὐρόντες, ὅτι ἀντέγραφον λανθασμένως, τὸ ὀξύτονον εἰς βαρύτονον καὶ τανάπαλιν ἔπαυσε λοιπὸν ἔνεκα τούτου τὸ θάρρος μου, καὶ δὲν ἀνέβλεπον συνεχῶς. Τὴν περασμένην ἡμέραν εἰς πλῆθος ὑπέπεσα παρεξηγήσεων κατὰ τὴν μετάφρασιν τοῦ Εὐριπίδου, καὶ ὁ καθηγητῆς Γρονάρης ὄχι ὀλίγα ἐμουρμούρισε κατ' ἐμοῦ. « Τὰ μυαλά σου ἔχασες Νόλλα ἢ αἱ νοεραὶ σου δυνάμεις παρέλυσαν; Φιλολόγος ἄνθρωπος; νὰ κάμνῃ σφάλματα μόλις συγχωρημένα εἰς μαθητὴν τῆς τετάρτης! » Εἰς τὸ ἐξῆς βεβαίως ἐν τοιοῦτον δὲν θέλει μοι συμβῆ.

Ἐβιάσθην δὲ ἐκὼν ἄκων ν' ἀποσύρω ἐκ τοῦ παραθύρου τὴν πρᾶπιζαν, διότι οὐδὲν ἔπραττον ὡς ἔδει, ἐνῶ ὁ στόμαχός μου

ἔχωνε νε υπέρποτε ἄλλοτε. ἔκοτε ἀληθινῶς τὰ πράγματά μου ὀπωσοῦν ἐβελιώθησαν, πλὴν συχνὰ ἐγείρομαι διὰ τὰ βλάπω ἀπὸ τὸ παράθυρον . . . πῶς εἶναι ὁ καιρὸς! Εὐρισκόμεθα περὶ τὰ μέσα τοῦ Δεκεμβρίου. Ἄχ! πόσον ἤμην εὐτυχὴς εἰς τὴν νηπιότητά μου! Ἡ μήτηρ μου κατὰ τὰ Χριστούγεννα ἐστόλιζε τὸ δένδρον μου μὲ κηρία, μὲ χρυσὰ καὶ ἀργυρὰ κηρύδια, μῆλα, ἀπίδια εὐώδη καὶ γλυκὰ καὶ χριστόφωμα καὶ μὲ ἐβλεπεν ὑπομειδιῶσα· ὁ δὲ πατήρ μου ἐδοκίμαζε μεγαλειτέραν χαρὰν παρ' ἐμὲ τὸν ἴδιον. Καλοὶ μου γεννήτορες ἀναπαύθητε γλυκέως εἰς κόλπου; Ἀθραάμ! Ἐξάπικτος θέλω νὰ ἐπισκεφθῶ σήμερον τὸν τάφον σας μὲ ὄλην τὴν πυκνὴν χιόνα ἣτις σκεπάζει τὴν γῆν, ὅπως, ἂν καὶ ὑμεῖς ἐορτάζετε τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος, ἐν τοῖς οὐρανοῖς, δυνηθῆτε νὰ ἀπολαύσητε τῶν ἡδονῶν, βλέποντες τὴν πρὸς ὑμᾶς υἱικὴν στοργὴν μου. . . Ἄλλ' ἐν τούτοις ἡ ἡμέρα αὕτη εἶναι ψυχρὰ δι' ἐμὲ καὶ θλιβερά! . . . Πόσον εἶμαι ἀχάριστος! Μήπως δὲν ἔχω τὸν καλὸν μου φίλον Κορράδον, μοιράζοντα μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον; Ἡ μήπως ὁ πιστὸς Ἀλβέρτος, δὲν μοι ἐστείλε τὴν πρῶτην τοῦ ἔτους μίαν θερμὴν καστορίνην, γνωρίζων ὅτι τὸ πράσινόν μου φόρεμα κατήντησε πλέον ἄχρηστον; Εἶθε ὁ τὰ πάντα ὀρῶν καὶ ἐπιβλέπων νὰ σὰς ἀνταμείψῃ, περιπέθητοί μου φίλοι! πόσον εἶμαι πλούσιος ἔχων τοιοῦτους καλοὺς φίλους!

Ἐξῆλθον τῆς οἰκίας μου τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων διὰ νὰ ὑπάγω εἰς τὸ νεκροταφεῖον, ὅπου ἀναπαύονται οἱ εἰς δύο ἡμέρας, ὁ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου, ἀποθανόντες γονεῖς μου, ἔχων τὴν καρδίαν συντετριμμένην ὑπὸ τοῦ βάρους τῆς λύπης, ἢ ἡσθάνομην κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Θεέ μου! φαίνεται ὅτι οὐδέποτε ἄλλοτε αἰσθάνεται τις μᾶλλον τὴν ὀρφανίαν ἢ τὰ Χριστούγεννα, ὅταν μάλιστα δὲν ἔχει τινὰ πλησίον του! καὶ ἐγὼ οὐδένα πλέον συγγενῆ ἔχω εἰς τὸν κόσμον! Ἰκετεύσας τὸν ὕψιστον ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τῶν μακαρίων γονέων μου ἔχυσά

ποταμηδὸν δάκρυα ἐπὶ τῆς παγωμένης χιόνος, ἥτις ἐκάλυπτε τοὺς τάφους των. Ὁλοῦ περιλύπος καὶ κεκυφῶς ἐπιστρέφων οἴκαδε εἶδον κατὰ τὴν διασταύρωσιν δύο ὁδῶν νὰ λάμπη τι εἰς τὴν τροχίαν διαδάντος ἐλκύθρου. Κύψας ἔλαβον τὸ εὖρημα, ὅπερ ἦτο χρυσοῦν μετάλλιον ἐξαρθρώμενον ἀπὸ ρουβινοκόλλητον περιδέραιον. Τὸ δὲ μετάλλιον αὐτὸ ἔφερε τὴν εἰκόνα νεανίδος τινος. Ἐξετάζων δ' ἐκ τοῦ σύνεγγος, ἔμεινα ἐκστατικὸς ἰδὼν ὅτι ὠμοίαζε καθ' ὅλα τὴν χαρίεσσαν Μίνναν, ἣν ἔβλεπον συχνὰ εἰς τὸ παράθυρον τοῦ φιλαργύρου γέροντος. ἔκτοτε δὲν ἠσθάνομην πλέον τὸ ψῦχος, καὶ ἐπειδὴ οὐδεὶς μὲ ἔβλεπε κατεφίλησα τὴν ἀγαπητὴν μου ἐκείνην εἰκόνα, ἐξ οὗ ἔγινεα μέχρι τῶν ὠτων ἐρυθρός. Κρύψας δὲ ἔπειτα τὸ εὖρημα εἰς τὸν κόλπον μου ἔτρεξα ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν.

Ἰσως μὲ εἶπη τις διατί νὰ ἐρυθριάσω. Δύσκολος εἶναι ἡ ἀπάντησίς μου εἰς τοῦτο· ἀλλὰ μήπως ὑπῆρχε κακόν τι εἰς αὐτὸ τὸ φίλημα; ἔκτοτε ὁμως δὲν ἐτόλμων νὰ προσβλέψω εἰς τὴν Μίνναν, διότι ἡ φαντασία μοι ἔλεγεν ὅτι ἡ Μίννα γνωρίζει αὐτό, διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἔτρεξα εἰς τὸ παράθυρον ἅμα εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν, καθὼς ἔκαμνον ἄλλοτε. Ἐνῶ δὲ ἠσχαλούμην ν' ἀνάψω τὴν θερμάστραν ἤκουσα τινὰ ἀναβαίνοντα τὴν κλίμακα.

— Κύριε Νόλλα! ἀνέκραξεν ἡ γραῖα οἰκοδέσποινα, ἀνοίξατέ μου παρακαλῶ τὴν θύραν!

Τί τάχα νὰ θέλῃ ἡ γραῖα; εἶπον κατ' ἑμαυτὸν ἀπερχόμενος ἵνα ἀνοίξω τὴν θύραν. Ἀλλ' ὅποια ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς μου! Ὅταν εἶδον αὐτὴν κρατοῦσαν δίσκον φέροντα δύο ποτήρια καφῆ καὶ γάλακτος πλήρη καὶ πυραμιδοειδῆ σωρὸν γλυκυσμάτων.

— Ἰδοὺ σὰς φέρω, Κύριε, τὸν καφῆ καὶ τὰ γλυκυσματα τῶν Χριστουγέννων, μὲ εἶπε μειδιῶσα φιλικῶς· δὲν ἦσθε εἰς τὸν καιρὸν τοῦ γεύματός μας, ἀλλὰ βλέπετε ὅτι ἐγὼ σὰς ἐφύλαξα τὸ μεριδίόν σας. Καλὴν ὄρεξιν, Κύριε!

Τί πολύτιμος γυνή! τὴν εὐχαρίστησα ἐξ ὅλης καρδίας, καὶ ἐγεύθην τῶν προσφερθέντων μοι ἡδονικώτατα. Παρακαθήμενος δὲ εἰς τὸ πῦρ καὶ ὑποθερμαινόμενος ἀνελογιζόμενὴν περὶ τοῦ μέλλοντος, ὅπερ ἔβλεπον κεκαλυμμένον ὡς ὑπὸ πέπλου ἐκαλύπτετο ἄλλοτε ἢ θεὰ Ἰσις κατὰ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ Σαῖν. Τί νὰ γίνω; Ἐτελείωσα ἤδη τὴν σειρὰν τῶν μαθημάτων μου ἐπιτυχῶς εὐδοκίμησας καθ' ὅλα, καὶ ἔμελλον ἔσσοι οὐπω κατὰ τὸ Πάσχα νὰ ὑποστῶ τὴν τελευταίαν μου ἐξέτασιν. Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα τί ποιητέον; . . . Νὰ σπουδάσω; Ἄχ! τοῦτο ἦτο ἡ θερμότερά μου ἐπιθυμία· ἀλλὰ δυστυχῶς ἐστερούμην χρημάτων. Διὰ τῶν ἰδιαιτέρων μου παραδόσεων μόλις εἶχον κατορθώσει νὰ οἰκονομήσω τὰ διδάκτρα τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὸν ἐν τῷ Γυμνασίῳ μαθητεύοντα. Ἀφίνω δὲ κατὰ μέρος ὡς ἀσήμαντον νὰ τὸ μνημονεύω, ὅτι καὶ ἄσιτος πολλάκις ἐκοιμώμην, καὶ ἄλλοτε ἐγειρόμενος ἐπορευόμην ἄσιτος εἰς τὰ μαθήματά μου. Ἡδυνάμην ἄραγε οὕτω πως νὰ ἐξακολουθήσω τὰ μαθήματα τοῦ Πανεπιστημίου; Ταῦτα ἐξωμολογήθην εἰς τινὰ ἱερέα, ὃν κατὰ τύχην ἀπήνησα καὶ ἀνεγνώρισα ὡς πατρικὸν φίλον.

— Πίστευσόν μοι, Κύριε Νόλλα, μὲ εἶπεν ὁ καλὸς γέρον, ὅτι καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀκολουθοῦσι τὰ μαθήματά των μεταχειριζόμενοι τὰ αὐτὰ μέσα, ὡς καὶ σὺ μέχρι τοῦδε. Μάλιστ' αὖ παρατηρῶ ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν Πανεπιστημιακῶν σπουδῶν σου θέλεις εὑρεῖ ὠφελείας περισσοτέρας ἐκ τῆς παραδόσεως ἰδιαιτέρων μαθημάτων. Ὅθεν μὴ φοβοῦ, τέκνον μου. ἐγὼ θέλω σὲ συστήσει εἰς τινὰ γνωστὸν μου καθηγητὴν.

Ἐκ τῶν συμβουλῶν τοῦ καλοῦ γέροντος ἐνεθάρρυνθην. Ἐμμενε δὲ ν' ἀποφασίσω τὴν ἐκλογὴν τῆς ἐπιστήμης. Νὰ σπουδάσω τὴν θεολογίαν; Ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη αὕτη μοὶ ἀπήρσκε. Τὴν φιλοσοφίαν; ἀλλ' ὄχι ὀλίγον χρόνον κατέτριψα διδάσκων καὶ εἶδον πόσον ἡ χολὴ ἐξάπτεται εἰς τὴν ἐξάσκησιν τοιοῦτου ἐπαγγέλματος. Τὴν ἰατρικὴν; Θεέ μου! ὁ κόσμος γέμει ἀπὸ

ιατρούς, ζώντας αναμεταξύ των ώσαν τὸν σκύλον με τὴν γάταν, καὶ οἵτινες ἀδιάλλακτον μῖτος ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους καὶ ἂν ἠδύναντο ἤθελον βεβαίως πολεμήσει πρὸς κοινὴν αὐτῶν κατατροφὴν. Τὰ νομικά; Πραγματικῶς ἠγάπων τὴν ἐπιστήμην ταύτην. Ὅποιον εὐρὺ στάδιον, καὶ ὁπόσοι ἐργάται ὑπηρετοῦσιν αὐτῷ!

Ἄλλ' ἐνῆ ταῦτα διελογιζόμεν ἐπῆλθεν ἡ νύξ. Τὰ παράθυρα τῶν τῆς πόλεως οἰκιῶν ἐξ ὀλοκλήρου ἐφωτίζοντο ἀπὸ τὰ καίόμενα φῶτα τῶν δένδρων τῆς ἐορτῆς. Καὶ τὰ τέκνα πανταχοῦ ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει διενέμοντο μετὰ τῶν γονέων τὴν εὐτυχίαν των.

Ἐν τούτοις πάλιν ἤκουσά τινα ἀναβαίοντα μετ' ὀλίγον εἰσηλθεν ἡ γραῖα οἰκοδέσποινα.

— Κύριε Νόλλα, λέγει, ἐλησμόνησα νὰ σᾶς εἶπω ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀρτοποιοῦ Κορράδος δις ἤλθε ζητῶν ὑμᾶς, ἵνα σᾶς προσκαλέσῃ εἰς τὸ γεῦμα. Ὑπαγε λοιπόν, διότι σᾶς περιμένουσιν εἶναι καιρός.

Ὁ ἀγαπητός μου Κορράδος! Ἐνεδύθη τὴν νέαν καστορίνην τοῦ Ἀλβέρτου καὶ ἐξῆλθαν.

Εὖρον δὲ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἀρτοποιοῦ καὶ τὸν Ἀλβέρτον, ὅστις ἦτο προσκεκλημένος ἐπίσης, μολονότι ἐν τῇ οἰκίᾳ του δὲν εὐρίσκετο εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς καθημερινῆς νηστείας ὡς ἐμέ. Οἱ γονεῖς τοῦ φίλου μου με ὑπεδέχθησαν φιλοφρονέστατα καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ, ὅπου ἐτελεῖτο ἡ ἐορτὴ τῶν Χριστουγέννων με ὄλην τὴν ἐντέλειαν, ἠεθάνθη τὰ θέλγητρα τοῦ οἰκιακοῦ βίου, τῶν ὁποίων νηπιόθεν ἐστερούμην. Μετὰ τὸ γεῦμα ὁ οἰκοδεσπότης με εἶπε·

— Πολὺς λόγος ἐγένετο σήμερον περὶ ὑμῶν, Κύριε Νόλλα. Μὴ σᾶς κακοφανῇ δὲ ἂν ἐκάμαμεν τοῦτο ἀπόντος σου, διότι ἐστάθη ἀδύνατον νὰ σᾶς εὐρωμεν. Ἐπειδὴ δὲ ἐπιθυμεῖτε ἀφεύκτως νὰ γίνητε νομικός, ἰδοὺ τὶ κατωρρώσαμεν, καὶ ἐλπίζω ὅτι θέλετε παραδεχθῆ τὸ σχέδιόν μας.

— Ο συμβολαιογράφος Σίμων ζητεῖ βοηθὸν διὰ τὰς ἐργασίας του. Ἐδειξα λοιπὸν εἰς αὐτὸν χειρόγραφά σου τινα, τὰ ὁποῖα μοὶ ἔδωκεν ὁ Κορράδος, καὶ σὲ ἐσύστησα. Ἡ ὑπόθεσις τελειώνει ἀμέσως, ἂν ᾦναι μὲ τὴν συγκατάθεσίν σου· θέλει δὲ σὰς πληρῶνει καλά. Ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ πλούσιος, γείτων μας ζητεῖ γραμματέα, εἰς ὃν προσφέρει τράπεζαν, κατοικίαν καὶ ἑκατὸν πενήκοντα φράγκα κατ' ἔτος. Ἰπῆγα λοιπὸν καὶ εἰς αὐτὸν καὶ τὸν ἠρώτησα, ὁποῖα θὰ ᾦναι τὰ ἔργα τοῦ γραμματέως του. Ἐμαθον δὲ ὅτι εἶναι πολλὰ ὀλίγα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δύνασαι νὰ ἐκτελῆς ἀμφοτέρα χωρὶς νὰ πλευροκοπής καθὼς ἐγὼ ὅταν φουρνίζω τὰ ψωμιά μου. Νομίζω λοιπὸν ὅτι, ἔχων τὴν τροφήν καὶ τὴν κατοικίαν, δύνασαι νὰ οἰκονομῆς κατ' ἔτος τριακόσια τοῦλάχιστον φράγκα· ἐπειδὴ δὲ εἶσαι νέος, ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν οἰκονομῶν οὕτως ἔχεις τὸ ἀναγκαιοῦν διὰ τὰς σπουδὰς σου κεφάλαιον. Ἐν τούτοις ὅλα αὐτὰ τώρα δὲν γίνονται, ἀλλὰ κατὰ τὸ Πάσχα, ὅτε πλέον ἀποπερατοῦνται αἱ ἐξετάσεις σου. Πῶς λοιπὸν σοῦ φαίνονται ταῦτα;

Μολονότι ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ γέροντος εἶχον συγκινηθῆ καὶ εὐρισκόμην σχεδὸν εἰς ἔκστασιν λογισμοῦ, ἀμέσως ἐρρίφθην εἰς τὸν τράχηλόν του κλαίων ἀπὸ τὴν χαρὰν μου, καὶ εὐχαρίστησα αὐτὸν διὰ τὴν ἀπειρον καλοσύνην του.

— Διὰ νὰ μὴ ᾦσαι δὲ πολὺ ἀμέριμνος μέχρι τοῦ Πάσχα, ἐπρόσθεσεν ὁ γέρον σφογγίζων τὸ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του χυθὲν δάκρυ, θέλεις κατοικήσει μεθ' ἡμῶν· θὰ κοιμᾶσαι μετὰ τοῦ Κορράδου εἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ θὰ συντρῶγῃς μεθ' ἡμῶν. Ἡ ὑπόθεσις μας ἐτελείωσε πλέον. Βίπέτε μοι λοιπὸν ἂν δέχησθε τὴν πρότασίν μου!

Ἐσφιξα μετὰ συγκινήσεως τὴν προταθεῖσάν μοι χεῖρα τοῦ γέροντος ἀρτοποιοῦ.

Ταῦτα ᾦσαν τὰ δῶρα τοῦ νέου ἔτους, ἅπερ οἱ μακαρίται γονεῖς μου ἀπέστελλον. Ἄμετρος δὲ ᾦτον ἡ χαρὰ μου καὶ ἀπειρος ἡ εὐγνωμοσύνη μου! Ὄθεν κλίνας τὰ γόνατά μου εὐ-

χαρίστησα τὴν θεῖαν Πρόνοιαν διὰ τὴν ὁποίαν ἐπεδαψαλίευν εἰς ἐμὲ τροπὴν τῆς τύχης ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ μέλλοντός μου.

Τὴν δευτέραν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων ἐνῶ ἠτοιμαζόμεν νὰ ἐξέλθω πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ φίλου μου Ἀλβέρτου, ἐσταμάτησα ἀκούσας τὴν φωνὴν τοῦ δημοσίου κήρυκος.

« Ἐχάθη, ἐκραζε, κατὰ περίπατον ἐπὶ ἐλκύθρου βουβινοκόλλητον περιδέρειον, ἐξ οὗ ἐκρέματο καὶ χρυσοῦν πέταλον, φέρον τὴν εἰκόνα γυναικός. Ὁ εὐρὼν αὐτὸ παρακαλεῖται νὰ τὸ φέρῃ εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 100 οἰκίαν, ὅπου θέλουν τῷ δοθῆ τὰ εὐρετήρια, ἧτοι ἐν εἰκοσάφραγκον. »

Ἐνθουμηθεὶς τότε τὸ εὐρημά μου ἐμέμφθην ἐμαυτὸν, διότι ἄφησα οὕτω νὰ με προλάβῃ ἡ φωνὴ τοῦ κήρυκος, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ τρέξω μόνος εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ἀπολέσαντος αὐτὸ ἵνα τὸ ἀποδώσω. Καὶ ἴσα ἴσα ὑπ' ἀριθμὸν 100 ἦτο ἡ οἰκία, ἐν ἧ κατῴκει ὁ φιλάργυρος γέρων. Αὐθορμητῶς δέ πως ὑψώσας τοὺς ὀφθαλμοὺς εἶδον εἰς τὸ παράθυρον ἱσαμένην τὴν χαρίεσσαν Μίνναν, ἧς οἱ ὀφθαλμοὶ ἐφαίνοντο δακρυρροοῦντες· καὶ βεβαίως θὰ ἔκλαιε διὰ τὸ ἀπολεσθῆν κειμήλιον. Ὅποιον εὐτύχημα δι' ἐμὲ δυνάμενον νὰ σταματήσω τὰ δάκρυά της!

Ἐκβαλὼν λοιπὸν τὸ περιδέρειον ἐκ τοῦ κόλπου μου τῆς τὸ εἰδείξα.

Τοῦτο ἰδοῦσα ἡ Μίννα ἀπεσύρθη ἐκ τοῦ παραθύρου περιχαρής· ἐγὼ δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν της ἀνέβαινον κατεσπευσμένως τὴν κλίμακα.

— Ἐ! Ἐ! διατί με τόσῃν ὀρμῇν, Κύριε! Ποῦ τρέχεις οὕτω; με λέγει ἐξαίφνης ὁ γέρων σύμβουλος ἐνώπιον τοῦ ὁποίου εὐρέθην.

Ἡ συνάντησις αὕτη ἔσβυσε πᾶσαν ἐν τῇ καρδίᾳ μου χαρὰν, καὶ παρ' ὀλίγον ἀπὸ τὸν τρόπον μου νὰ λειποθυμήσω, διότι ἠσθάνθην τὸ ἄτοπον τῆς διαγωγῆς μου ἐνώπιον τοῦ αὐστηροῦ ἐκείνου ἀνθρώπου, ὅστις ἐφαίνετο ὅτι ἤθελε νὰ με καταβροχθίσῃ.

— Κύριε ἤλθον διότι, ὑπετραύλιτα διακεκομμένος, διότι εὔρον τὸ περιδέραιον!

— Λοιπὸν, ὑπέλαβεν ὁ γέρον με περισσοτέραν γλυκύτητα, δὲν πρέπει διὰ τοῦτο νὰ φοβῆσαι οὕτως. Εἴσελθε παρὰ τῆ ἀνεψιᾶ μου, καὶ ἐγγείριστέ το εἰς αὐτὴν σὺ ὁ ἴδιος.

Ἀνοιχθείσης λοιπὸν παρ' αὐτοῦ τῆς θύρας εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιόν της κάτωχρος γενόμενος ὡς νεκρός, καὶ ἐνεχείρισα τὸ περιδέραιον εἰς τὴν εὐτυχή Μίνναν.

— Ἄ! Θεέ μου! πόσον σὲ εὐχαριστῶ! μὲ εἶπε μετὰ δακρύων, προσκολλῶσα τὸ ὠραϊόν της στόμα ἐπὶ τῆς εἰκόνος. Εἶναι ἡ εἰκὼν τῆς προσφιλοῦς μοι μητρός.

— Ποῦ λοιπὸν τὸ εὔρες; μὲ ἠρώτησεν ὁ γέρον.

— Εἰς τὴν πύλην τοῦ Νεκροταφείου.

— Καὶ τί ἤθελες ἐκεῖ μὲ τοσοῦτον ψῦχος καὶ τοσαύτην χιόνα;

Εὐρέθην εἰς ἀμηχανίαν ἀπὸ τὴν ἐρώτησιν ταύτην τοῦ γέροντος· ἀλλὰ πρὸς τί νὰ κρύψω τὸν σκοπὸν μου; Ὅθεν εἶπον εἰς αὐτὸν πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι δηλαδὴ ἀπῆλθον νὰ ἐπισκεφθῶ τοὺς τάφους τῶν γονέων μου.

— Ἐ! πολὺ καλὰ. Δὲν ἔχετε λοιπὸν πλέον γονεῖς;

— Οὔτε πατέρα, οὔτε μητέρα, οὔτε ἀδελφόν, οὔτε ἀδελφὴν, οὐδ' ἄλλον τινὰ συγγενῆ ἔχω, ἀπεκρίθη στεναζάας ἐκ βάθους ψυχῆς.

— Ἄ! . . . μήπως ἦσαι ὁ νέος Νόλλας ὁ κατοικῶν ἀντικρὺ μας εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γραιῆς Καθουρίνας;

— Μάλιστα, Κύριε.

— Ὁ ἀρτοποιὸς Καμβρέχ με ὠμίλησε περὶ σοῦ, καὶ χαίρω διότι μὲ δίδεται εὐκαιρία νὰ σᾶς γνωρίσω. Βεβαίως σᾶς εἶπε περὶ τῆς ὑποθέσεώς μου.

— Μάλιστα, Κύριε.

— Σᾶς ἀρέσει λοιπὸν ἡ πρότασίς μου;

— Μάλιστα.

— Πολὺ καλὰ· ἐγὼ λοιπὸν ὑπομένω μέχρι τοῦ Πάσχα, καὶ τότε ὀμιλοῦμεν ἐκτενέστερον . . . Λάβετε τώρα τὸ ὑποσχέ-
θην εἰκοσάφραγκον.

Ἡ Μίννα κατερμηθριάτασα δὲν εἴξευρε πόθεν νὰ στρέψῃ τὸ
πρόσωπόν της.

Ἄλλ' ἐγὼ ἀνέλαβον ὅλον τὸ θάρρος μου.

— Συγχωρήσατέ μοι, κύριε σύμβουλε, τὸν λέγω μὲ στα-
θερὰν φωνήν, ἐνῶ ταυτόχρονως ἡ ψυχὴ μου ἐπληροῦτο πικρί-
ας· δὲν δύναμαι νὰ λάβω τὴν ἀμοιβὴν διὰ τὸ εὑρημα, διότι
κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἔπραξα ὅ,τι πᾶς τίμιος ἀνθρω-
πος ὀφείλει νὰ πράττῃ, ν' ἀποδίδῃ δηλαδὴ τὸ εὑρημα εἰς
τὸν νόμιμον ἰδιοκτητήν.

Μὲ προσέβλεψεν ἐπὶ μικρὸν μετὰ πολλῆς περιεργείας, εἶτα
δὲ μὲ εἶπεν·

— Ἦ! τοῦτο δὲ εἶναι πολὺ νόστιμον. Ἀκριβῶς αὐτὴ εἶναι
ἡ ἀλήθεια· ἀλλὰ θέλετε μὲ ὑποχρεώσει ἂν τὸ δεχθῆτε.

Ταῦτα λέγων ἔτεινε πάλιν τὴν χεῖρα προσφέρων μοι τὸ
εἰκοσάφραγκον.

Ἄλλ' ἐγὼ τὸν παρεκάλεσα νὰ μὴ μοῦ συνταράξῃ τὴν ὁποίαν
ἠσθάνθητι εὐχαρίστησιν, διότι μετέβαλον εἰς χαρὰν τὴν λύπην
τῆς ἀνεψιᾶς του, καὶ οὕτω τὸν ἀπεχαιρέτησα.

Ἡ Μίννα τείνασά μοι τὴν χεῖρά της μ' εὐχαρίστησε μετὰ
πλείστης ζωηρότητος, ἐνῶ οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐδάκρυζον, ὅπερ
μὲ ἐπέπλησεν ἀνεκφράστου χαρᾶς.

Ἡ κεφαλή τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ ἔστις πολλῶν παραδόξων
ἰδεῶν! Βλέπων τὴν ὡραίαν Μίνναν προσκολλῶσαν τὰ χεῖλη
ἐπὶ τῆς εἰκόνης τῆς μητρὸς της δὲν ἠδυνάμην ν' ἀποβάλλω τὴν
ιδεάν, ὅτι οἱ ἀσπασμοὶ ἡμῶν συνητῶντο ἐπὶ τοῦ προσφι-
λεστεροῦ εἰς αὐτὴν ἀντικειμένου. Ἀκολουθῶν τὴν σειρὰν ταύ-
την τῶν διανοημάτων μου ὠνειροπόλου ἔρωτας ἐν ἀγρυπνίᾳ,
καὶ ἤδη ἐμμανῆς σχεδὸν ἐγενόμην. Ἦσχολούμην τότε εἰς τὸ
ἑλληνικὸν θέμα καὶ ἐμελέτων τὸ τελευταῖον τῆς γεωμετρίας

μάθημα περί κωνικῶν τομῶν· ἀλλ' ὅταν ἔπεσα εἰς τὰς χεῖρας τοῦ μεμψιμοῖρου γέροντος διδασκάλου μοι εἶπε·

— Νόλλα, ἢ τὰ μυαλά σου ἔχασες ἢ εἶσαι ἐρωτευμένος, ὅπερ εἶναι τὸ αὐτὸ, καὶ συντείνει εἰς τὴν ἀποκτῆνωσιν τοῦ νοημονεστέρου μαθητοῦ.

Ἡ κρίσις τοῦ διδασκάλου μου ἦτο δηκτικὴ, ὁ δὲ γέλωσ μεταξὺ τῶν συμμαθητῶν μου μὲ ἠρέθιζεν ἔτι περισσότερο. Τότε ἐσκέφθην ὅτι ὁ σχολαστικὸς αὐτὸς γέρον εἶχε δίκαιον νὰ μοῦ ψάλλῃ ἀρκετὰ, ὥστε νὰ γνωρίσω εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρισκόμην. Ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ χαλιναγωγῶσω ἑμαυτὸν καὶ ν' ἀποσύρω τὸν νοῦν μου ἀπὸ τὴν ἀναθεματισμένην ἐκείνην ὠραιότητα. Ἀλλ' ἡ χαλίνωσις αὕτη τοῦ πάθους μου δὲν ἦτο τόσον εὐκόλος, ὅσον κατ' ἀρχὰς ἐφικτάσθην. Ὡς καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἑλληνικόν μου θέμα εὕρισκον τὸ ὄνομα τῆς Μίννας ἀναμιγνυόμενον εἰς πᾶσαν λέξιν, ἐνῶ βεβαίως οὐδεμίαν σχέσιν εἶχε μὲ τὴν σειρὰν τοῦ λόγου.

Ἡ οἰκία τοῦ ἀρτοποιοῦ ὅπου μετέβην διὰ νὰ κατοικήσω εὐτυχῶς ἔκειτο εἰς τὴν σειρὰν τῆς οἰκίας τοῦ γέροντος συμβούλου, ὥστε ἔπαυσα πλέον τοῦ νὰ στέκωμαι συνεχῶς εἰς τὸ παράθυρον. Ἀφ' οὔτου ἐνεχείρισα εἰς τὴν νέαν τὸ περιδέραιόν της, δὲν ἔπαυσε τοῦ νὰ ρίπτῃ ἐπ' ἐμοῦ εὐνοϊκὰ βλέμματα καὶ νὰ μὲ χαιρετᾷ κλίνουσα τὴν κεφαλὴν της, ὡς νὰ εἴχαμεν παλαιὰν γνωριμίαν. Τοῦτο ἔφθανε διὰ νὰ μὲ χάσῃ. Ἀλλ' εἰς τὸ ἐξῆς μὴ βλέπων αὐτὴν ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ ἀρτοποιοῦ, ὅπου συνῆκῃσα εἰς τὸ αὐτὸ δωμάτιον μετὰ τοῦ φίλου μου Κορράδου, εἰμὴ πολλὰ σπανίως, ἐδόθην εἰς τὴν μελέτην καὶ ἐργασίαν μετὰ τοῦ φίλου μου μὲ ὄλην τὴν προθυμίαν καὶ τὴν ἀκλόνητον θέλησιν τοῦ νὰ μὴ διακόψω κατ' οὐδένα τρόπον τὴν πρόοδόν μου εἰς τοῦτο· καὶ πραγματικῶς ὅπως ἀπεφάσισα οὕτω καὶ ἐγένετο. Ἡ καλὴ καὶ ὠραία νεάνις ἔπαυσε πλέον νὰ ἐνοχλῇ τὰς μελέτας μου.

Αἱ! ὅποιοι νέοι καιροὶ δι' ἐμέ! Ὅποιον εὐτύχημα εἶναι τὰ

νά δύναται τις νά τρώγη ὅταν πεινά, καί μάλιστα κατὰ τὴν νεότητά ὅτε λέγουν ὅτι ὁ στήμαχος χορτασμὸν δὲν ἔχει. Ἐζώμεν ἐν μεγάλῃ ἀφρονίᾳ καὶ ἀνέσει, καὶ τὰ πολυπληθῆ φαγητὰ τὰ παρατιθέμενα εἰς τὴν τράπεζαν ἐφαίνοντο ἐξαιρετά κερυκευμένα καὶ ἠρτυμένα μετὰ τὴν φιλοφροσύνην, ἣν ἐδείκνυον οἱ ἐνάρετοι αὐτοὶ ἄνθρωποι εἰς τὴν οἰκίαν. Ἐξηλείφθη ἡ χλωμότης τοῦ προσώπου μου, καὶ αἱ παρεαὶ μου ἤρχισαν νά γίνονται τρυφεραὶ, ἡ δὲ δύναμις τοῦ σώματος καὶ τοῦ νοός μου ἠύξανε κατ' ἀναλογίαν τῆς ἰκανῆς καὶ καλῆς τροφῆς καὶ τῶν ἐλπίδων, αἱ ὁποῖαι μετ' ὀλίγον ἔμελλον ἀδιστακτικῶς νά πραγματοποιήσωσιν ἐν εὐτυχῆς μέλλον. Ταῦτα κατὰ νοῦν ἔχων ἔχαιρον ὧ; νεωστὶ ἐνθρονισθεὶς βασιλεύς.

Ἐφθασε τέλος καὶ τὸ Πάσχα καὶ αἱ ἐξετάσεις μου, αἱ ὁποῖαι ἐπὶ τοσαῦτον μ' ἐβασάνιζον· ἀλλὰ καὶ ἀπ' αὐτὰς ἐξῆλθον θριαμβεύων, καὶ ἔτυχον τῶν καλλιτέρων ἀπολυτηρίων τῶσον διὰ τὴν διαγωγὴν μου ὅσον καὶ διὰ τὴν ἐκπαίδευσίν μου. Ὅτε δὲ ἔδειξα ταῦτα εἰς τὸν γέροντα ἀρτοποιόν, μού ἔσφιξε τὴν χεῖρα καὶ μὲ εἶπε·

— Πολὺ καλά, ἀγαπητέ μου. Τοῦτο ἠλπίζον καὶ ἐγώ, καὶ δι' ἐσὲ βέβαια ἡ ἡμέρα αὕτη εἶναι πολλὰ εὐτυχῆς. Ποῖος δὲν αἰσθάνεται τοσαύτην χαρὰν βλέπων τὴν προδόδόν του καὶ τὴν ἐπιτυχίαν ἐπιστέφουσιν τοῦ ἀγῶνάς του!

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν τῶν ἐξετάσεων μου μετέβην εἰς τὸν συμβολαιογράφον ζητῶν ἔγγραφα δι' ἀντιγραφὴν. Τὸ ἔργον τοῦτο δι' ἐμὲ ἦτο πολὺ εὐκόλον, καὶ ἡ διδομένη μοι ἀμοιβὴ μὲ εὐχαρίστει ὁπωσοῦν. Ἄλλως μοι ἔμενον διαθέσιμα τὰ τρία τέταρτα τῆς ἡμέρας.

Κατὰ τὸ μεσημέριον ἦλθεν ἡ ὑπηρετρία τοῦ συμβούλου ζητοῦσά με.

Ὁμολογῶ δ' ἐλευθέρως ὅτι ἡ καρδιά μου ἔπαλλε. Τί ἄρά γε μὲ διατάραττε; Τῆς Μίννας ἡ μέλλουσα προσέγγισις ἢ τοῦ φιλαργύρου γέροντος; Οὐτ' ἐγώ δὲν εἰξεύρω· ἴσως καὶ τὰ δύο.

Ἀναλαβὼν τὸ θάρρος, μου ἀπῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῶν· ἀλλὰ μόλις ἀναθὰς τὴν κλίμακα ἤρχισα πάλιν νὰ μικροψυχῶ.

Ἀναλαμβάνων τὸν κάλαμον ἵν' ἀποπερατώσω τὴν διήγησίν μου ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅτι τὰ φαινόμενα εἶναι πολυλάκις ἀπατηλά.

Ἀνέβην λοιπὸν τὴν κλίμακα μὲ τρόμον, διότι ἀνεμιμνησκόμεν ἔτι τὴν πρώτην ὑποδοχὴν τοῦ φιλαργύρου γέροντος ἣτις ἐπάγωσε τὸ αἶμα εἰς τὰς φλέβας μου. Ἀλλὰ τότε ἄλλως ἀπέβησαν τὰ πράγματα.

— Καλημέρα, κύριε Νόλλα, μὲ εἶπεν ἡ νεάνις. Θέλετε νὰ ἰδῆτε τὸν θεῖόν μου; Ὅρισατε, παρακαλῶ, ἀπ' ἐδῶ.

Ἦνοιξε τὴν θύραν μεγάλου τινὸς δωματίου, ὅπου εὔρον τὸν γέροντα μὲ οἰκτικὸν ἱμάτιον καὶ συρτὰς ἐμβάδας καπνίζοντα καὶ ἀναγινώσκοντα ἐφημερίδας.

— Ἄ! ἄ! καλῶς ὤριστε; μὲ εἶπε. Καθίσατε λοιπὸν. Ἐγὼ δὲ παρουσιάσας τὰ ἀποδεικτικά μου τῷ εἶπον.

— Θεωρῶ καθήκόν μου, Κύριε, τὸ νὰ σὰς πληροφορήσω περὶ τῆς διαγωγῆς μου.

Λαβὼν ταῦτα ὁ γέρον τ' ἀνέγνωσε, καὶ τότε τὸ πρόσωπόν του ἐγένετο φιλικώτερον. Παρευθὺς δὲ μοι τὰ ἐπέστρεψε, καὶ εἶπε·

— Πολὺ καλὰ! Θέλετε λοιπὸν ἔλθει εἰς τὴν οἰκίαν μου διὰ νὰ κατοικήσητε. Δὲν ζητῶ παρ' ὑμῶν ἄλλο τι εἰμὴ βίον ἡσυχον καὶ μονήρη, χρῆσιν τοῦ χρόνου ἀκριβεστάτην καὶ ἀνένδοτον ἀσχολίαν εἰς τὴν ἐργασίαν. Ἡ παρ' ἐμοὶ ἐργασία σας θέλει εἶσθαι ἡ γραφὴ ἐπιστολῶν καθ' ὑπαγόρευσίν μου καὶ ἡ τακτικὴ κράτησις τῶν βιβλίων μου. Τούτων δὲ γενομένων ὁ ἐπίλοιπος χρόνος μένει εἰς τὴν διάθεσίν σου· ἡ μόνη δὲ ὑποχρέωσις, ἣν σὰς ἐπιβάλλω, εἶναι ἡ ἄκρα ἐχεμύθεια. Μὲ τὴν ὑπόσχεσθε;

Ἀφοῦ δὲ ἀπεκριθὴν καταφατικῶς ἐπρόσθεσε·

— Πηγαίνετε τώρα νὰ εὑρητε τὴν ἀνεψιάν μου· αὕτη θὰ σᾶς δεῖξῃ τὸ δωμάτιόν σας.

Ἐγὼ δὲ προστέκλινα αὐτῷ καὶ ἐξῆλθον ἐν σιωπῇ· εὔρον δὲ τὴν Μίνναν περιμένουσάν με. Αὕτη μὲ ὠδήγησεν εἰς τὴν ἀνωτέραν ὄροφὴν, ὅπου ἀνοίξαστα θύραν τινὰ μὲ εἰσῆγαγεν εἰς μικρὸν μὲν ἀλλ' ὠραιότατον δωμάτιον, ἐν ᾧ τὰ πάντα ἦσαν ἐντελῶς διευθετημένα καὶ ἐν πλείστη καθαριότητι. Ἐπὶ δὲ τῆς τραπέζης ἔκειτο διάφορα ἀγγεῖα φέροντα ἀνθίζοντας ὑακίνθους. Εἶχε δὲ τὸ δωμάτιον αὐτὸ καὶ λαμπρὰν θέαν, διότι ἐκ τῶν παραθύρων ἐφαίνετο μακρόθεν ἡ πεδιάς.

— Ἄ! πόσον καλὴ εἶσθε! τῇ εἶπον.

Αὕτη δὲ ὑπομειδιῶσα μοι ἀπήντησεν·

— Ἡ ὑπρέτρια ὑπῆγε νὰ μεταφέρῃ τὰ πράγματά σας. Θέσατε λοιπὸν τὰ πάντα κατὰ τὴν θέλησίν σας καὶ ἀναπαύθητε ἐνταῦθα μ' ὄλην σας τὴν ἄνεσιν.

Ταῦτα δ' εἰπούσα ἀπεμακρύνθη ἀμέσως.

Ἐγὼ δὲ ἀφοῦ ἔβραλα εἰς τάξιν τὰ πράγματά μου, κατέβην διὰ νὰ εἶπω εἰς τὸν γέροντα σύμβουλον ὅτι ἐπεθύμουν ν' ἀποχαιρετήσω τὸν ἄρτοποιὸν Κ. Καμβρέχ, καὶ ὅτι μετὰ ταῦτα θὰ ἤμαι εἰς τὰς διαταγὰς του. Τὸν ἀνήγγειλα πρὸς τούτοις ὅτι θὰ ἐξέρχωμαι ἐνίστε πρὸς ἐπίσκεψιν μόνον τοῦ φίλου μου Ἀλβέρτου καὶ τοῦ ἄρτοποιοῦ.

— Τοῦτο μὲ προξενεῖ μεγάλην εὐχαρίστησιν, μὲ εἶπεν ὁ γέρον χωρὶς νὰ προσθέσῃ ἄλλο τι.

Ὁ δὲ φίλος μου ἄρτοποιὸς ἐλυπήθη πολὺ διὰ τὴν ἀναχώρησίν μου. Ὁ ἀγαθὸς αὐτὸς ἄνθρωπος μὲ εἶπε μετὰ ψυχικῆς συγχινήσεως·

— Τόσον σ' ἐσυεῖθισα, καλέ μου Νόλλα, ὥστε σᾶς βεβαιῶ ὅτι ἡ ἀναχώρησίς σας μὲ καταλυπεῖ· ἀλλ' ἀνάγκη πᾶσα νὰ γίνῃ τοῦτο· σὲ παρακαλῶ μόνον νὰ μὴ μᾶς λησμονῆς.

Ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἄρτοποιοῦ καὶ ἐπιστήθιός μου φίλος Κορράδας ἐκρεμάσθη εἰς τὸν τράχηλόν μου κλαίων ὡς παιδίον.

Ἐγὼ δὲ δὲν ἤξευρον πῶς νὰ εὐχαριστήσω τοὺς καλοῦ; μου αὐτοὺς φίλους διὰ τὴν τοσαύτην φιλίαν ἣν πρὸς ἐμὲ ἔδειξαν.

— Ἔ! παύσατε πλέον τοὺς λόγους, μὲ εἶπεν ὁ γέρον Καμ-
βρέχ. Νὰ ἔρχησθε ὅμως συχνὰ πρὸς ἡμᾶς διὰ νὰ μὴ αἰσθανώ-
μεθα τόσον τὴν ἔλλειψίν σου.

Ὅτε δὲ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν, ὁ σύμβουλος ἀνεκάλυψεν
ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου ὅτι εἶχον κλαύσει, ὅθεν ἐδείχθη τότε
πρὸς ἐμὲ εὐνοϊκώτερος τοῦ συνήθους.

— Ἰπάρχουσιν ἀκόμη ἄνθρωποι ἀρχαιοτρόποι, εἶπε· πρέ-
πει νὰ τοὺς τιμῶμεν, διότι ὀλίγοι τοιοῦτοι εὐρίσκονται, καὶ
ὁ καθαρὸς σίτος εἶναι σπάνιος ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας.

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ γέροντος πολὺ μ' εὐχάρισται. Μετὰ
δὲ τὸ γεῦμα μὲ εἶπε·

— Καθήσατε, παρακκλῶ, πλησίον μου.

Ἐνεχείρισε δὲ εἰς ἐμὲ ἐπιστολὴν τινα. Ἐπειτα δὲ μοι ἔδειξε
τὰ βιβλία καὶ μὲ εἶπε πῶς νὰ τὰ κρατῶ. Ἀλλὰ πόσον ἐθαύ-
μασα βλέπων ἐν αὐτοῖς ὅτι ὑπῆρχον διάφορα ἄρθρα οὐχὶ μι-
κρῶν ποσοτήτων διὰ πληρωμὰς μισθῶν εἰς πολλὰς πτωχὰς
οἰκογενεῖας, ἃς ἐγνώριζον, ἄλλα δὲ διὰ δῶρα προτιφερόμενα
εἰς τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα, νοτοκομεῖα καὶ ὀρφανο-
τροφεῖα, καὶ ἄλλα διὰ συνδρομὰς εἰς πτωχοὺς ἐργάτας, ἐν
γένει δὲ, ἄπειρον ἀριθμὸν εὐεργετημάτων.

Ταῦτα δὲ βλέπων τσοῦτον συνεκινήθη, ὥστε λαβὼν τὴν
χεῖρά του τῷ εἶπον·

— Κύριε σύμβουλε, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς ζητήσω συγ-
γνώμην.

Αὐτὸς δὲ μὲ προσέβλεψε μετ' ἐκπλήξεως.

— Τί σημαίνει τοῦτο ; μὲ εἶπεν.

— Ἐξω ὁ κόσμος σᾶς θεωρεῖ ὡς φιλόργυρον, καὶ σᾶς λέγω
ὅτι δυστυχῶς καὶ ἐγὼ εὐρισκόμην ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰς τὴν
ἀπάτην αὐτήν· διὰ τοῦτο σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσητε.
ἤδη βλέπω πόσον ὁ κόσμος εἶνε ἄδικος πρὸς ἡμᾶς !

Ἵπεμείδιασε μὲ γλυκύτητα καὶ εἶπεν·

— Ἄχ! τοῦτο προέρχεται, φίλε μου, διότι δὲν δίδω ποτὲ εἰς τοὺς ἐπαίτας. Οἱ ἐπαίται δὲν εἶναι οἱ πτωχότεροι, οὐδ' οἱ μᾶλλον ἄξιοι ἐλέους. Σημειώσατε καλὰ τοῦτο, Κύριε Νόλλα· τὰ φαινόμενα εἶναι πολλάκις ἀπατηλά. Ἄς μεταβῶμεν ἤδη εἰς ἄλλο ἀντικείμενον. Θὰ λάβητε παρ' ἐμοὶ τροφήν καὶ κατοικίαν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὰ 150 φράγκα. Θέλεις ἀνοίξει τὴν μερίδα σου εἰς τὰ βιβλία, ὅπου θέλεις σημειώνει πρὸς ὄφελός σου τὰ 150 φράγκα κατ' ἔτος ἀπὸ σήμερον εἰς χρέωσίν μου, τὰ ὅποια θὰ σὰς πληρώσω μὲ τὸν τόκον. Ὁ ἄξιος ἀρτοποιὸς Καμβρέχ μὲ εἶπεν ὅτι ἐπιθυμεῖς νὰ κάμῃς ὅσῃν δύνασαι οἰκονομίαν διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃς τὰς σπουδὰς σου. Πολὺ καλὰ! Ὅσα πρὸς τούτοις κερδίζεις ἀπὸ τὸν συμβολαιογράφον εἶναι ὡσαύτως περίσσειμα δι' ἐσέ. Τὰς ποιότητας λοιπὸν ταύτας θέλεις μοι δανειζεῖς ἐπὶ τόκῳ, ἀφοῦ βέβαια κρατήσῃς τὰ ἀναγκαῖα οὐντά σοι δι' ἐνδύματα. Οὕτω θ' αὐξήσῃ τὸ κεφάλαιόν σου, καὶ μίαν ἡμέραν θέλεις θεωρεῖς εὐτυχῆ τὸν ἑαυτὸν σου διὰ τὴν οἰκονομίαν ταύτην. Ἴδου λοιπὸν εἴμεθα καθ' ὅλα σύμφωνοι! . . . Ἢδη λάβε νὰ καταχωρήσῃς ταῦτα εἰς τὰ βιβλία μου.

Μοι ἔδωκε δὲ δέσμην ἐγγράφων.

Ἡθέλησα νὰ τὸν εὐχαριστήσω.

— Καὶ διατί τοῦτο ; Βλέπετε ὅτι ἐγὼ δὲν ἀγαπῶ αὐτοὺς τοὺς λόγους. Πιστεῦω δὲ ὅτι μ' ἐννοεῖτε· τί χρησιμεύουσιν ὅλοι αὐτοὶ οἱ λόγοι ; Ἐὰν δυσκολεύησθε εἰς ἀκμίαν ὑπόθεσιν, ἐρωτᾶτέ με, ἵνα σὰς ἀποκριθῶ. Διὰ δὲ τὰ λοιπὰ κάμετε κατὰ τὸ δοκοῦν σας, καὶ ἐγὼ ὡσαύτως.

Ὅλος αὐτὸς ὁ διάλογος ἦτο ὁ ὑπογραμμὸς τῶν πράξεών μου, ὅστις μοι διεχράττετο καὶ καθ' ὃν ἔπρεπε ν' ἀκολουθήσω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην.

Ὅσα μᾶλλον θεώρουν τὰ βιβλία, τοσοῦτω μᾶλλον ἐμάνθανον νὰ ἐκτιμῶ τὸν ἄνθρωπον αὐτόν. Ἦτο βεβαίως εἰς τὸ εἶδός του σχολαστικώτατος, ἀλλ' ἦτο καὶ τίμιος κατὰ τὸν

αὐτὸν βαθμὸν. Ἰπὸ τὴν χονδρὴν δ' ἐπιδερμίδα αὐτοῦ ἐκαλύπτετο καὶ μεγάλη τις εὐκισθησία. Αὐτὸς ἦτο ὡς ὁ ἀκατέργαστος καὶ μὴ στιβωθεὶς ἔτι ἀδάμας. Ἀλλ' ὅποσα πρέπει νὰ ἔπαθεν ἀπὸ τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τοῦτο περιέβαλεν ἑαυτὸν μὲ τοιοῦτον ὄχυρωμα !

Ὁ βίος μου ἐν τῇ οἰκίᾳ του ἦτο ἐλευθεριώτατος καὶ ὅσον ἐνεστὶν ἄνετος. Καθ' ἐκάστην πρωΐαν, περὶ τὰς δέκα ὥρας τακτικῶς, εἰσηρχόμην παρ' αὐτῶ. Τὸ δὲ πρόγευμά μου ἐγένετο εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Μετὰ τοῦτο αὐτὸς μὲ ὑπηγόρευεν, ἐξήταζε τὰ βιβλία καὶ μοὶ ἔλεγε νὰ καταχωρίζω νέα ἄρθρα. Δι' ὅλ' αὐτὰ ἐχρειαζόμην μίαν ὥραν, ἐνίοτε δὲ δύο. Ἡ δ' ἐπίλοιπος ἡμέρα μοὶ ἔμενε διαθέσιμος. Ὅταν δὲ μ' ἔβλεπεν εἰτερχόμενον εἰς τὴν οἰκίαν μοὶ ἔλεγε :

— Ποῦ ἦσο ;

— Εἰς τοῦ ἀρτοποιοῦ, ἀπεκρινόμην. Ὁ Σιράχ εἶπε· « Μὴ λησμόνει τοὺς φίλους σου, οὐδὲ τοὺς τοῦ πατρός σου ».

Ὅτε δὲ τῶ ἔφερον ὅσα χρήματα ἐκέρδιζον, ὅπερ ἔπραττον τακτικῶς κατὰ ἀβάστατον, ὑπομειδιῶν μοὶ ἔλεγε :

— Βλέπω ὅτι πλουτεῖτε, ἐγὼ δὲ χροεῦμαι.

Ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐδεικνύετο πρὸς ἐμὲ εὐμενέστερος καὶ μοὶ παρεῖχε πολὺ μᾶλλον τὰ πιστά.

Συνήθως ἀπήντων εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρτοποιοῦ τὸν Ἀλβέρτον καὶ Κορράδον, οἱ ὅποιοι ἐξηκολούθουν ἔτι τὰ τοῦ Γυμνασίου μαθήματα. Ὁ δὲ χρόνος τῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἀρτοποιοῦ διαμονῆς μου ἦτον ὁ μόνος καθ' ὃν διεσκέδαζον, μὴ λησμονῶν νὰ ὑπερασπίζωμαι καὶ τὸν γέροντα σύμβουλον, καθ' οὗ τοσαῦται συκοφαντίαι ἐξετοξέοντο.

Ἡ δὲ Μίνα ; . . . μάλιστα, ἡ Μίνα !

Δὲν δύναμαι ν' ἀποσιωπήσω ὅτι αὕτη ἐδέσποζεν ἐπὶ τῆς καρδίας μου, ἀλλὰ σπανίως τὴν ἔβλεπον. Ἐνησχολεῖτο δ' εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν οἰκιακῶν πραγμάτων μετὰ πάσης ἐπιμελείας. Εἰς τὴν τράπεζαν ἐκάθητο ἀπέναντί μου, καὶ ἤμην βίαι-

σμένος νὰ περιστέλλω ἑμαυτὸν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον. Ἀλλ' ὅταν διέτρεχε τὸν κήπον, οἱ μεθύσκοντες ὀφθαλμοί μου τὴν ἠκολούθουν πάνταχού. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐρρίπτε καὶ αὐτὴ τὰ βλέμματά της ἐπὶ τοῦ παραθύρου μου, ἀλλ' ἔπειτα ἔπαυσε νὰ πράττη τοῦτο. Ἐν τούτοις καθ' ἑκάστην τὸ δωμάτιόν μου ἐστολίζετο μὲ νέα ἄνθη.

Ἡμέραν τινα ὁ γέρον σύμβουλος ἐξῆλθε παραδόξως τῆς οἰκίας, ὅπερ ἦτο σπανιώτατον. Κατὰ τὴν εὐκαιρίαν ταύτην δὲν ἠδυνήθην ν' ἀντισταθῶ εἰς τὴν θερμὴν μου ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ πλησιάσω τὴν Μίνναν. Δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον τί τῆς εἶπον· ἀλλ' εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ὁ γέρον μᾶς εὔρε κρυφομιλοῦντας. Ἐλάβεν ἦθος σοβαρὸν, καίτοι μὴ ὀργισθεῖς· πιθανὸν δὲ νὰ ἐπέπληξε τὴν Μίνναν, διότι παρετήρησα ἔπειτα ὅτι εἶχε κλαῦσει. Ὅθεν τοῦ λοιποῦ ἡ ἐρασμία κόρη μὲ ἀπέφευγεν ὅσον ἠδύνατο, καὶ τοῦτο μ' ἐθύσεν εἰς μεγαλειτέραν δυστυχίαν.

Τὰ πράγματα ἔμειναν εἰς τὴν στάσιν αὐτὴν καθ' ὅλον τὸ θέρος, καὶ κατήντησα νὰ πιτεύσω ὅτι αὐτὴ μ' ἐμίσει.

Ἡ ἰδέα δ' αὐτὴ μὲ ἦτο ἀνυπόφορος.

Ἄλλοτε δὲ πάλιν ὁ γέρον ἀπῆλθεν ἵνα ἴδῃ τὰς ἀμπέλους του, ἐγὼ δ' ἐγνώριζον ὅτι θὰ διατρίψῃ ἐκεῖ πολὺν καιρὸν, καὶ ἀνέλαβον θάρρος. Ἡ δὲ Μίννα, καθημένη ὑπὸ τὴν σκιάδα, ἐκαθάριζεν ὄσπρια.

Ἐπλησίασα λοιπὸν αὐτὴν καὶ τῇ εἶπον·

— Μίννα, μὲ συγχωρεῖτε νὰ σᾶς ὁμιλήσω ἀνυποκρίτως. Σὺ μ' ἀποφεύγεις. Μήπως σὲ ἐλύπησα εἰς τι, ἢ μὲ μισεῖς;

Αὐτὴ δὲ μ' ἐκύτταξεν ἐρυθριῶσα.

— Καὶ πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ πιστεύῃς τοῦτο; ὑπετονθόρισεν.

Ἐλάβον τὴν χεῖρά της, ἀφεθείσάν μοι ἄνευ ἀντιστάσεως, καὶ τῇ ἐδήλωσα ἐλευθέρως τὸν ἔρωτά μου. Εὔρον δὲ πλήρη παραδοχὴν τῶν αἰσθημάτων μου, καὶ παρευθὺς ἐνηγκαλίσθημεν ἀλλήλους.

Τότε δὲ μοὶ ἐφάνη ὅτι ἤρχισα ν' ἀναζῶ.

Ἀλλὰ μ' ὄλας τὰς προφυλάξεις μας ὁ γέρον κατώρθωσε ν' ἀνακαλύψῃ τὸ μυστήριόν μας. Μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν περὶ τὰ μέσα τοῦ Σεπτεμβρίου μ' ἐκάλεσεν εἰς τὸν κήπον, καὶ κάλλιστα ἠόησα ὅτι θίλει νὰ μὲ ὁμιλήσῃ ἰδιαιτέρως, ὅθεν εἰς τὴν πρόσκλησίν του ἀπῆλθον οὐχὶ ἄνευ στενοχωρίας τινός.

— Ἄκουσόν με, κύριε Νόλλα, ἤρχισε νὰ μοὶ λέγῃ. Νομίζω ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀναβάλλητε ἐπὶ τοσοῦτον τὰς σπουδὰς σας. Θέλω δὲ σὰς κάμει πρότασιν τινα. Τὸ Πανεπιστήμιον ἀνοίγει

τὴν πρώτην Ὀκτωβρίου. Ὑπάγετε λοιπὸν ν' ἀκολουθήσετε τὰ ἐκεῖ μαθήματά σας.

Ἐξέβαλον βαθὺν ἀναστεναγμὸν ἀκούσας ταῦτα.

— Ἄ! Ἄ! ἐνωῶ, εἶπεν· ὁ ἀναστεναγμὸς σου εἶναι βεβαίως διὰ τὸ ζήτημα τῶν χρημάτων. Ἀκούσατέ με λοιπὸν. Μέχρι τοῦδε ἤμην χρεώστης σου. Βλέπω δὲ ὅτι εἰξεύρεις καλῶς νὰ οἰκονομῆς τὰ χρήματά σου. Τώρα πρέπει ἐγὼ νὰ γίνω δανειστής σου. Σοῦ προκαταβάλλω λοιπὸν τὰ ἀπαιτούμενα χρήματα διὰ τὴν τριετίαν τῶν σπουδῶν σου, τὰ ὅποια θέλεις μοὶ ἐπιστρέψει ἀργότερα, ὅταν μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν σου ἐπιτύχῃς ἐπάγγελμά τι καὶ πόρον ζωῆς. Ἀπαιτῶ ὅμως νὰ ἐκπληρώσῃς τὰς ἀκολουθοῦσας ὑποχρεώσεις. Σοὶ ἀπαγορεύεται νὰ ἐπανέλθῃς ἐνταῦθα πρὶν ἢ παρέλθῃ ἡ τριετία. Κατὰ δὲ τὰς διακοπὰς τῶν μαθημάτων θέλεις ταξειδεύει ὅπου σοὶ ἀρέσει διὰ νὰ γνωρίσῃς τὸν κόσμον. Τοῦτο συντείνει πολὺ εἰς τὴν μόρφωσιν τῶν νέων. Καὶ ἐγὼ ἐπραξα ὁμοίως, καὶ εἶδον ὅτι πολὺ ὠφελήθην. Ὅ,τι μέχρι τοῦδε φρονήσας σὲ φθάνει διὰ τὴν προετοιμασίαν σου. Ἐτοίμασον λοιπὸν ταχέως τὰ τῆς ἀναχωρήσεώς σου, διότι, καθὼς σὰς εἶπον, τὴν πρώτην Ὀκτωβρίου πρέπει νὰ ἦσαι εἰς τὸ Πανεπιστήμιον.

Τὰς προτάσεις του ἐδέχθην· ἀλλ' ἠδυνάμην νὰ πράξω καὶ ἄλλως πως; Ἡ Μίννα ἐφάνετο περίλυπος διὰ τοῦτο, καὶ ἐγὼ δὲ ἠσθονόμην βαθέως τὴν λύπην ταύτην. Ἀλλὰ πῶς ἠδυνάμην ν' ἀνατρέψω τὴν ἀπόφασίν μου, ἐνῶ εἴξευρον ὅτι, ἅμα ὁ γέρων συνελάμβανεν ἰδέαν τινὰ εἰς τὴν κεφαλὴν του, οὐδεμίαν ἐδέχετο παρατήρησιν. Ἄλλως τε, αὐτὸς δὲν ἤθελε τὸ κακὸν μου, ἀλλὰ πάντοτε ἐφρόντιζεν ὑπὲρ τοῦ συμφέροντός μου.

Καὶ οἱ μὲν φίλοι μου ἔχαιρον ἀκούσαντες τοῦτο, ἡ δὲ Μίννα ἔκλαιεν. Ἐγὼ δὲ κατεσπαραττόμην ὑπὸ τῆς λύπης.

Ὁ δὲ γέρων μειδιῶν μοὶ ἔλεγεν·

— Ἐλπίζω ὅτι θὰ σ' ἀπολαύσωμεν ἀξίον καὶ τίμιον. Σὰς συνιστῶ δὲ πρὸ πάντων ν' ἀπομακρύνῃσαι κατὰ τὰς σπουδὰς

σου ἀπὸ τὰς ἀνοήσιας, καὶ πιστευσόν μοι ὅτι τὰ πάντα θὰ εὐδοθῶσιν.

Ἐγὼ δ' ἐρρίφθην εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἀγαθοῦ γέροντος. Μετὰ βίας δὲ ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ καὶ αὐτὸς ἦν ἡσθάνθη συγκίνησιν· μετὰ δὲ ταῦτα ἀνεχώρησα.

Δὲν θὰ ὁμιλήσω πλέον διὰ τὴν σφοδρῶς κατασπαράττουσάν με ἐνδόμυχον θλίψιν, ἣν μοι ἐπροξένησεν ὁ ἀπὸ τῆς Μίννας ἀποχωρισμός μου. Ἐγγραφον συνεχῶς εἰς τὸν εὐγενῆ γέροντα· αἱ πρὸς αὐτὸν ἐπιστολαί μου ἦσαν κοιναὶ καὶ πρὸς τὴν Μίνναν, διότι δὲν ἐτόλμων νὰ γράψω ἰδιαιτέρως εἰς τὴν νεάνίδα. Καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος μοι ἔκαμνε λόγον περὶ αὐτῆς εἰς τὰς ἐπιστολάς του, αἵτινες ἀπεδείκνυον καθαρὰν καὶ ἀδολον πρὸς ἐμὲ φιλίαν. Μοὶ ἔπεμπε δὲ καὶ χρήματα ὑπὲρ τὸ δέον.

Βραδέως παρήρχοντο οἱ τρεῖς ἐνιαυτοὶ τῶν σπουδῶν μου. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡσχολήθην μετὰ πολλοῦ ζήλου εἰς τὴν ἐπιστήμην μου, ἔμαθον ἀρκετὰ καὶ εἶχον ταξειδεύσει κατὰ τὰς διακοπὰς εἰς διάφορα μέρη· ἀλλ' ἐν τούτοις ὁ χρόνος ἀνεζωπύρει μᾶλλον ἐν τῇ καρδίᾳ μου τὰς φλόγας τοῦ πρὸς τὴν Μίνναν ἔρωτός μου.

Ὅσῳ δ' ἐπλησίαζεν ἡ ἡμέρα τῆς ἐπανόδου μου, τοσοῦτῳ μᾶλλον ἡσθάνομην πάλλουςαν τὴν καρδίαν μου ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ τὴν ἐπανιδῶ. Κατ' αὐτὸν τὸν καιρὸν ἔλαθον καὶ ἐπιστολήν, ἐν ἣ ὁ σύμβουλος μ' ἔγραφε μετὰξὺ τῶν ἄλλων τὰ ἑξῆς·

« Γνωρίζω πόσον ἐνδιαφέρεσαι εἰς τὴν τύχην τῆς Μίννας· διὰ τοῦτο σὰς ἀναγγέλλω ὅτι αὕτη εὐρίσκεται ἤδη ἀμφιταλαντευομένη εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλει νὰ κάμῃ ὀριστικὴν ἀπόφασιν περὶ τοῦ μέλλοντός της. Διότι ἀξιόλογός τις ἀνὴρ ἐπαρουσιάσθη ζητῶν τὴν χεῖρά της. Εὐρίσκεται δὲ οὗτος εἰς πολλὰ εὐάρεστον οἰκονομικὴν κατάστασιν. Τὴν ἀγαπᾷ ὅσον αὕτη ἀξίζει ν' ἀγαπᾶται. Ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐπιθυμῶ εἰμὴ τὴν εὐτυχίαν τῆς ἀρεψιάς μου. Οὐδε-

μιαν ἀντίρρησην ἔχω κατ' αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου· ἀπ' ἐναντίας μάλιστα μετὰ πάσης χαρᾶς θέλω ἴδει τὴν συγκατάθεσιν τῆς ἀνεψιᾶς μου εἰς τὴν παρουσιαζομένην τύχην. Πιστεύω δὲ ὅτι καὶ σὺ θέλεις χαρῇ ἐπίσης διὰ τὴν εὐτυχίαν τῆς ἐξαιρέτου αὐτῆς νέας. Μολοῦσί τε δὲ ἡ Μίρνα δὲν ἔδωκεν εἰσέτι τὴν συγκατάθεσίν της, ἐλπίζω ἐν τούτοις νὰ γίνῃ ὁ γάμος ἐντὸς τριῶν ἐβδομάδων. Σπεύσατε λοιπὸν τὴν ἐπάνοδόν σας, ἵνα τιμῆσθε μεθ' ἡμῶν τοὺς γάμους της ».

Ἡ ἐπιστολὴ ἐπερατοῦτο, κατὰ τὸ σύνθημα, δι' ἐκφράσεων ἀληθῶς πατρικῶν. Ἀναγνώσας τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἔμεινα σχεδὸν κεραυνοπληκτος. Εἰς τὴν προηγουμένην του ἐπιστολῆν ὁ γέρον περιωρίζετο μόνον εἰς τὴν ἀγγελίαν ἐνὸς ἀπλουστάτου ἀσπασμοῦ ἐκ μέρους τῆς Μίνας.

Ὅσα τόρα μ' ἔγραφεν ἦσαν τάχα ἀληθῆ; Ἀλλὰ πῶς ἠδυνάμην ν' ἀμφιβάλλω περὶ πραγμάτων τοσοῦτον καθαρῶς καὶ ὀριστικῶς γεγραμμένων.

Ἄλλ' ἡ Μίρνα ἐκουσίως ἔπραττε τοῦτο; Ἡ εἶδησις τοῦ γάμου τούτου οὐδαμῶς εἶχεν ἔτι διαδοθῆ εἰς τὴν πόλιν, διότι ὁ Κορράδος, ὅστις ἐγνώριζε τὸν ἔρωτά μου, δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας πρότερον μ' ἔγραψεν, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο περὶ τῆς Μίνας μοι ἀνέφερεν εἰμὴ ὅτι ἀπὸ τινος χρόνου ἦτο πικραδύξως ἀτάραχος καὶ πολλὰ χλωμῆ. Ἡ φράσις αὕτη ἔτι μᾶλλον μ' ἐθορύβησεν. Ἡδυνάμην ἔτι ἄρα γε νὰ τὴν σώσω; Ἡρχισα νὰ σκέπτομαι κατ' ἐμαυτόν. Εἶχον δ' ἱκανὰ χρήματα διαθέσιμα, διότι μέρος μόνον ἐξώδευον ἐξ ὧν ὁ σύμβουλος μοι ἔπεμπεν. Ὄθεν ἀμέσως ἔκαμα τὴν ἀπόφασίν μου, καὶ ἀνεχώρησα ἀφείς τὴν φροντίδα τῶν ὑποθέσεών μου εἰς τινὰ φίλον μου. Ἡ κεφαλή μου ἐσκοτοδινία, τὸ δὲ αἷμα ἀνέβραζεν εἰς τὰς φλέβας μου. Καθ' ὁδὸν δ' ἔρριπτον τὸ ἀργύριον ἀφειδῶς ὅπως φθάσω μίαν ὥραν ταχύτερον. Τρεῖς ἤδη νύκτας καὶ δύο ἡμέρας ὠδοπόρου. Κατὰ τὴν αὐγὴν δὲ τῆς τρίτης ἡμέρας εὐρισκόμην

ἐντὸς τῆς πόλεως τῆς περιεχούσης τὸν πολυτιμώτερον δι' ἐμὲ
θησαυρόν. Ὅτε δ' ἐνόμισα ὅτι ἡ Μίννα ἐξηγέρθη τοῦ ὕπνου,
ἐπορεύθη ἀμέσως πρὸς τὴν οἰκίαν της.

Ἡ γραῖα τροφὸς της δὲν μὲ ἐγνώρισεν.

— Ὁ Κύριος σύμβουλος κοιμᾶται ἀκόμη; τὴν ἡρώτησα
μὲ βίαν.

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη· ἀλλ' ἡ Κυρία Μίννα εἶναι εἰς τὸν
κῆπον.

Ταῦτα ἀκούσας ἔδραμον ἀμέσως ἐκεῖ, ὅπου παρ' ὀλίγον νὰ
λειποθυμήσω βλέπων τοὺς ποθητοὺς ἐκείνους δενδρῶνας. Με-
ταξὺ δὲ τῶν πρασίνων φύλλων διεκρίνετο λευκὴ τις ἐσθῆς·
διευθύνας λοιπὸν τὰ βήματά μου πρὸς τὰ ἐκεῖ ἐπλησίασα
τὴν νεάνίδα, ἣν εὔρον καθήμενν καὶ κλαίουσαν.

Αὕτη δὲ ἅμα ἰδοῦσα αἴφνης ξένον ἐνώπιόν της ἀφῆκε κραυ-
γὴν, ἥτις μοῦ διεπέρασε τὴν καρδίαν.

— Μίννα! δὲν μὲ γνωρίζεις πλέον; ἐξεφώνησα.

Τότε προσβλέψασά με μετὰ προσοχῆς ἀγέρθη δι' ἐνὸς πη-
δήματος καὶ ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας μου.

Μολονότι ἡ γραῖα μὲ εἶχεν εἰπεῖ ὅτι ὁ γέρων ἐκοιμᾶτο,
αὐτὸς ἀπ' ἐναντίας ἦτο ἐξυπνος, καὶ ἤκουσε μάλιστα τὴν
κραυγὴν τῆς ἀνεψιάς του· ἐπειδὴ δὲ ἡ γραῖα τροφὸς τῆς εἶχεν
ἀναγγεῖλαι ὅτι ξένος τις εὕρισκετο εἰς τὸν κῆπον, ἔτρεξε πα-
ρευθὺς. Φθάσας δὲ καὶ ἰδὼν με ἀνεγνώρισεν ἀμέσως, ὡς μετὰ
ταῦτα μὲ εἶπεν.

Ἐνῶ δὲ περιπτυσσόμενη τὴν Μίνναν εἰς τὰς ἀγκάλας, ἐξαί-
φνης αἰσθάνομαι ἐλαφρὸν κτύπημα ἐπὶ τοῦ ὤμου, τὸ ὁποῖον
μ' ἐξήγαγεν ἀπὸ τὴν ἔκστασίν μου.

— Χά! χά! ὁ κεραυνὸς κατέπεσεν, εἶπεν ὁ γέρων γε-
λῶν. Βλέπεις λοιπὸν, Μίννα, ὅτι ἦλθεν!

Τότε ἐρρίφθη καγῶ ἐπὶ τοῦ τραχήλου του.

— Δὲν εἶναι λοιπὸν ἀληθὲς ὅ,τι μοι ἐγράφατε; τὸν ἡρώτησα.

— Κάθισε, υἱέ μου, ἐπρόσθεσεν ὁ γέρων. Δὲν πρέπει ν'

ἀγανακτῆς κατ' ἐμοῦ διὰ τὸ πρῶτον καὶ τελευταῖον ψεῦδος ὕπερ σοῦ ἔγραψα. Ἔστο χάριθιν καλὸν νὰ σέ δοκιμάσω. Τρία ἔτη εἶναι ἀρκετὸν χρονικὸν διάστημα.

— Ἐντὸς τῶν τριῶν αὐτῶν ἐτῶν, ἐντὸς τοσοῦτου χρονικοῦ διαστήματος οὐχὶ ἅπαξ ἀλλὰ δις καὶ τρις νέος τις δύναται ν' ἀλλάξῃ γνώμην καὶ νὰ ἐγκαταλείψῃ νέαν, τὴν ὁποίαν ἠγάπα, προσκολλώμενος εἰς ἄλλην. Πρὸ τριῶν ἐτῶν ἔπρεπε διὰ τῆς ἀπομακρύνσεώς σου νὰ θέσω τέρμα εἰς τοὺς ἔρωτάς σου. Ἦδη δὲ ἐπρόκειτο νὰ μάθω ἂν ὁ ἔρωσ σου εἶναι σταθερό. Ὡμίλησα περὶ τούτου πρὸς τὴν Μίνναν ἥτις δὲν συγκατετίθετο· οὐχ' ἤττον ὅμως ἐγὼ ἀπεφάσισα νὰ τῆς γράψω κατὰ τὴν ἰδέαν μου καὶ εἶπον πρὸς ταύτην· « ἐὰν ὁ ἔρωσ του εἶναι εἰλικρινῆς καὶ ἀληθῆς, θέλει ἐπιστρέψῃ πρὸ ὀκτώ ἡμερῶν· εἰδεμῆ, θέλομεν λάβει ἐπιστολὴν του δι' ἧς θὰ σοὶ ἐπεύχεται πᾶσαν δυνατὴν εὐτυχίαν. Εἰς τὴν πρώτην περίστασιν θὰ ἦται εὐδαίμων· εἰς τὴν δευτέραν αὐτὸς θὰ ἦναι ἀνάξιος τοῦ ἔρωτό· σου καὶ ἕκαστον δάκρυον χυνόμενον δι' αὐτὸν θὰ ἦναι ἀμαρτία, ὡς χυνόμενον δι' ἄνθρωπον πονηρὸν καὶ ἀνάξιον τῆς ἡμετέρας στοργῆς ». Ἡμεν πεπεισμένοι περὶ τῆς σταθερότητός σου, ὅθεν δὲν δύνασαι νὰ μὲ μεμφθῆς· ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἄνθρωποι, καὶ ἡ σταθερότης ἢ ἡ πίστις ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας εἶναι τοσοῦτον σπανία, ὥστε πρέπει τις νὰ τὴν τιμᾷ ὑπερβαλλόντως ὅπου καὶ ἂν τὴν εὕρισκῃ.

— Ἡ καρδιά μου ἀνεκουφίσθη ἀπὸ τὴν βχρεῖαν θλίψιν τῆς, καὶ τὸ στόμα μου ἐπρόφερε μετὰ συγκινήσεως τοὺς ἀκολουθοῦς λόγους πρὸς τὸν γέροντα·

— Ἀλλὰ διατί νὰ μὲ κάμητε νὰ ὑποφέρω τρεῖς νύκτας τοσοῦτον δεινῶς καὶ νὰ εὐρεθῶ εἰς τοσαύτην δεινὴν ἀπελπισίαν καὶ σπαραγμούς, ὁμοίους τῶν ὁποίων οὐδέποτε ὑπέφερον;

— Τέκνον μου, ταῦτα πάντα ταχέως λησμονοῦνται, ὅταν τὰ πράγματα λαμβάνωσι τὴν ἐπιθυμητὴν ἔκβασιν.

Λαβὼν δὲ τὴν χεῖρα τῆς Μίννας τὴν ἔθεσεν ἐπὶ τῆς ἰδικῆς μου, καὶ εἶπεν·

—Ὁ, ὁ Θεὸς ἔξευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Ὁ Θεὸς γὰρ σὰς εὐλογίῃσιν!

Ἡ Μίννα ἔκλειε χύνουσα θερμότατα δάκρυα, ἀλλὰ δάκρυα χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως, διότι ἐμειδία ταῦτοχρόνως χαριέστατα. Ὁ δὲ γέρον ἀφῆκεν ἡμᾶς μόνους. Ὅτε δὲ εἰσῆλθομεν εἰς τὸν οἶκον, εὔρομεν αὐτὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ ἀνακλινητοῦ, μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας· ἡ δὲ ἰλαρωτάτη ἔκφρασις τοῦ προσώπου του ἐδείκνυεν ὅτι πρὸ ὀλίγου εἶχε προσευχηθῆ.

Μετὰ τριάκοντα ἔτη.

Ἀφ' οὗτου ἔγραψα τὰ ἀνωτέρω πάμπολλαι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου θύελλαι ἐπέπετον· ἤδη πλησιάζει τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου. Τίς οἶδεν ἂν αὔριον ὁ Κύριος δὲν μὲ καλέσῃ; Διὰ τοῦτο ἀναλαμβάνω διὰ τελευταίαν φορὰν τὸν κάλαμον εἰς τὰς χεῖρας, προτιθέμενος· γὰρ συνάψω ἐν συντομίᾳ ὅ,τι κρίνω ἀναγκαῖον εἰσέτι γὰρ προσθέσω. Εἶθε μίαν ἡμέραν εἰς τῶν φίλων μου ἐκείνων, οἱ ὅποιοι μὲ ἀγαπῶσι καὶ θὰ κλαύσωσιν ἐπὶ τοῦ τάφου μου, γὰρ ἐκφωνήσῃ· « Ἀπέθανε πλήρης εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ εὐλογῶν τὰς ὁδοὺς δι' ὧν καθοδηγεῖ τὴν ποίμνην του εἰς τὸ φῶς διὰ μέσον τοῦ σκότους! »

Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν μου ὁ θεὸς ἔλαβεν οὐ μικρὰν μεταβολήν. Τὴν σκληρότητά του ἐκάλυπτεν ἡ γλυκεῖα πνοὴ τοῦ ἔρωτός μας, διότι ἡ εὐτυχία ἡμῶν εἰς ἄκρον τὸν εὐχαρίστει. Μὴ ἔχων δὲ τέκνα ἐθεώρει ἡμᾶς εἰς τόπον αὐτῶν ὡς τοιαῦτα. Αἰ νυκτεριναὶ συναναστροφαι ἔλαβον περισσοτέραν ἔκτασιν, διότι ἤρχοντο συχνὰ ὁ γέρον ἀρτοποιὸς καὶ ὁ ἀγπητός μου φίλος Κορράδος γὰρ μᾶς ἐπισκέπτωνται. Ὁ δὲ Κορράδος ἐπροτίμησε μᾶλλον τὸ ἔργον τοῦ πατρός του γὰρ διατηρήσῃ παρὰ γὰρ ἐξακολουθήσῃ ἄλλο τι στάδιον.

— Ἐχεις δίκαιον, Κορράδε, τῷ εἶπεν ὁ σύμβουλος· τὸ Κράτος ἔχει ἀνάγκην χρηστῶν πολιτῶν, ὧν ἄνευ οἱ χρηστοὶ ὑπάλληλοι τί δύνανται γὰρ ὠφελήσωσιν ;

Ἐπανήλθεν ὡταύτως καὶ ὁ Ἀλβέρτος. Μέχρις οὗτου δὲ χειροτονηθῆ διωρίσθη καθηγητῆς τοῦ Γυμνασίου. Ἡ τριάς αὐτῆ τῶν φίλων ἦτο εἰς τὸ ἐξῆς ἀχώριστος, οἱ δὲ δύο γέροντες ἦσαν εὐτυχέστατοι μεθ' ἡμῶν, διότι ἕκαστος ἐδείκνυε πρὸς αὐτοὺς στοργὴν, εὐγνωμοσύνην καὶ σέβας.

Παρελθουσῶν δὲ καὶ τῶν ἐξετάσεών μου διωρίσθην δικαστικός σύμβουλος παρὰ τῷ δικαστηρίῳ τῆς πατρίδος μου. Τότε δὲ ἐχειροτονήθη καὶ ὁ φίλος μου Ἀλβέρτος μετονομασθεὶς Νικηφόρος, ὅστις καὶ νυλόγησε τὸν μετὰ τῆς Μίννας γάμον μου, φέροντος τοῦ Κορράδου τὴν νύμφην διὰ τοῦ βραχίονος. Τελεσθέντος δὲ τοῦ γάμου μας ὁ γέρον ἐνεχείρισεν εἰς τὴν Μίνναν ἔγγραφον υἰοθετήσεως, δι' οὗ μᾶς ὠνόμαζε τέκνα του, καὶ ἐπομένως ὤφειλον γὰρ ἐγκαταλείψω τὸ παλαιὸν μου ἐπώνυμον καὶ γὰρ παραδεχθῶ τὸ ἰδικόν του.

Καὶ ὁ φίλος μου Κορράδος μετὰ ταῦτα ἐνουμφεύθη ἐπιτυχῶν εἰς τὴν ἐκλογὴν του· ἀλλ' ὁ Θεὸς δὲν ἠθέλησε γὰρ τῷ ἀφήσῃ τὴν σύζυγόν του, καὶ ὁ θάνατος προῶρως τὴν ἀφῆρπασεν. Ὁ δὲ πατὴρ Νικηφόρος μετετέθη εἰς μεμακρυσμένην τινὰ ἐνορίαν· μόλιταῦτα πολλάκις τὸν βλέπομεν εἰς τὴν οἰκίαν μας. Ὁ δὲ ἀρτοποιὸς Καμβρέχ καὶ ὁ θεῖός μου ἀπέθανον προβεβηκότες τὴν ηλικίαν, ἀφέντες ἡμῖν λύπην ἀπαρηγόρητον. Εἶσαν ἐν εἰρήνῃ αἱ εὐγενεῖς αὐτῶν ψυχαί !

Δ'.

— Ἐτελείωσα, εἶπεν ὁ ἐφημέριος τοῦ ὀπιοῦ ἡ φωνὴ πολλὰκις διεκόπτετο ὑπὸ τῆς συγκινήσεως.

Ὁ παρακαθήμενος ἕτερος, ξένος, καίτοι ἔχων τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του, δὲν ἠδύνατο γὰρ κρύψῃ τὰ ῥέοντα μεταξὺ

τῶν δακτύλων δάκρυά του. Ὁ ἴδιος σύμβουλος καὶ ἡ οἰκογένειά του ἐφαίνοντο πολλὰ συγκεκινημένοι ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην.

Τὸ κατ' ἐμὲ ὑπώπτευσα ὅτι οἱ δύο ξένοι ἦσαν ἐκ τῶν προσώπων τῆς ἀνωτέρω ἱστορίας.

— Κύριε γραμματεῦ, εἶπεν ἐπὶ τέλους ὁ Ῥοδινός, ἐνοήσατε, πιστεύω, κάλλιστα, ὅτι ἡ ἀνωτέρω διήγησις εἶναι ἡ βιογραφία μου. Ἴδου ἡ πιστή μου Μίνα, ὁ ἀγαπητός μου Ἀλβέρτος, καὶ ὁ ἀξιότιμος Κορράδος, φίλοι ἀφωσιωμένοι ψυχῇ τε καὶ σώματι πρὸς ἐμὲ, καὶ ἤδη θεωρούμενοι παρ' ἐμοῦ ὡς τὰ πολυτιμώτερα τοῦ σώματός μου μέλη. Γνωρίζω δὲ ὅτι διάφοροι περικοπαὶ τῆς διηγήσεως αὐτῆς ἐθίζαν τὰς φλέβας τῆς καρδίας σου. Εἶθ' ἐκ τούτων νὰ ἐξάξητε τὴν εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν, τὸ « Πάνθ' ὅσ' ἂν ποιῇ Κύριος εὖ ποιεῖ ». Εὐχαριστῶ δὲ τὴν θεῖαν Πρόνοιαν, διότι ἠδυνήθην νὰ σᾶς προσφέρω μίαν ἀπόδειξιν τούτου. Κατώρθωσα δὲ σήμερον διὰ τοῦ Κυρίου Προέδρου νὰ προμηθευθῶ τὸν διορισμόν σας ὡς δικηγόρου παρὰ τῷ ἡμετέρῳ δικαστηρίῳ.

Ἐμείνα καὶ ἐγὼ τότε ἔκθλαμβος· οἱ δὲ παρευρισκόμενοι ἅπαντες μὲ συνέχαιρον διὰ τὸν διορισμόν μου αὐτόν.

Ἀποκρινόμενος δὲ πρὸς τὸν Κ. Ῥοδινὸν τῷ εἶπον·

— Εἶνε ἀληθές· ὅτι ἡ ἱστορία σας μὲ συνεκίνησεν ὄχι ὀλίγον, διότι βλέπω τὰ ἴδια σχεδὸν παθήματά μου. Τὸ πρόσωπον τοῦ ἀξιοτίμου θείου σας παριστάνετε ὑμεῖς ἀναφορικῶς πρὸς ἐμέ. Ὁ Θεὸς εὐλογητός! Τὸ μέλλον μου ἤδη ἐβεβαιώθη. Ἄλλ' ἤδη ἐπιθέσατε τὴν κορωνίδα ἐπὶ τοῦ ἔργου σας. Ἡ Καλλιόπη καὶ ἐγὼ . . . πρὸ πολλοῦ ἀπεφασίσαμεν νὰ συνενώσωμεν τὰς τύχας μας καὶ τὸν ἐπίλοιπον χρόνον νὰ συζήσωμεν. Δότε μας λοιπὸν τὴν εὐλογίαν σας χωρὶς νὰ μᾶς θέσητε ὑπὸ τινα δοκιμασίαν!

Ἡ Καλλιόπη παρίστατο ἔχουσα τὴν ὄψιν μαρμαρίνου ἀγάλματος.

Ἐλαβον λοιπὸν αὐτὴν ἐκ τῆς χειρὸς, καὶ προσεπέσαμεν ἀμ-
φότεροι γονυκλινώς εἰς τοὺς γονεῖς τῆς, οἱ ὅποιοι μᾶς κηλόγη-
σαν, καὶ ἡ ἡμέρα αὐτὴ ἦτο δι' ἐμὲ μεγάλης εὐτυχίας ἡμέρα.
Ὡστε δύνῃμαι νὰ δοξάσω καὶ γὼ τὸν Θεὸν ὅτι εὖ ποιεῖ πᾶν ὅ, τι
ποιεῖ. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ ταύτης ἐλησμονήθησαν διὰ παντὸς
τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς θλιβερᾶς μου γραφικῆς ὑπηρεσίας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000168505